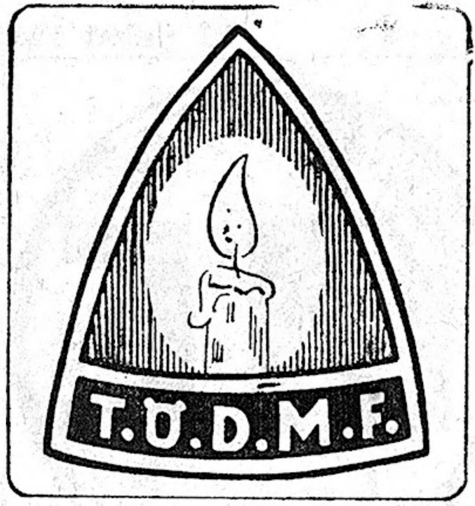
A. Nuri Güntekin

ÇAYCUMA

Öğretmenler Derneği Başkanlığına

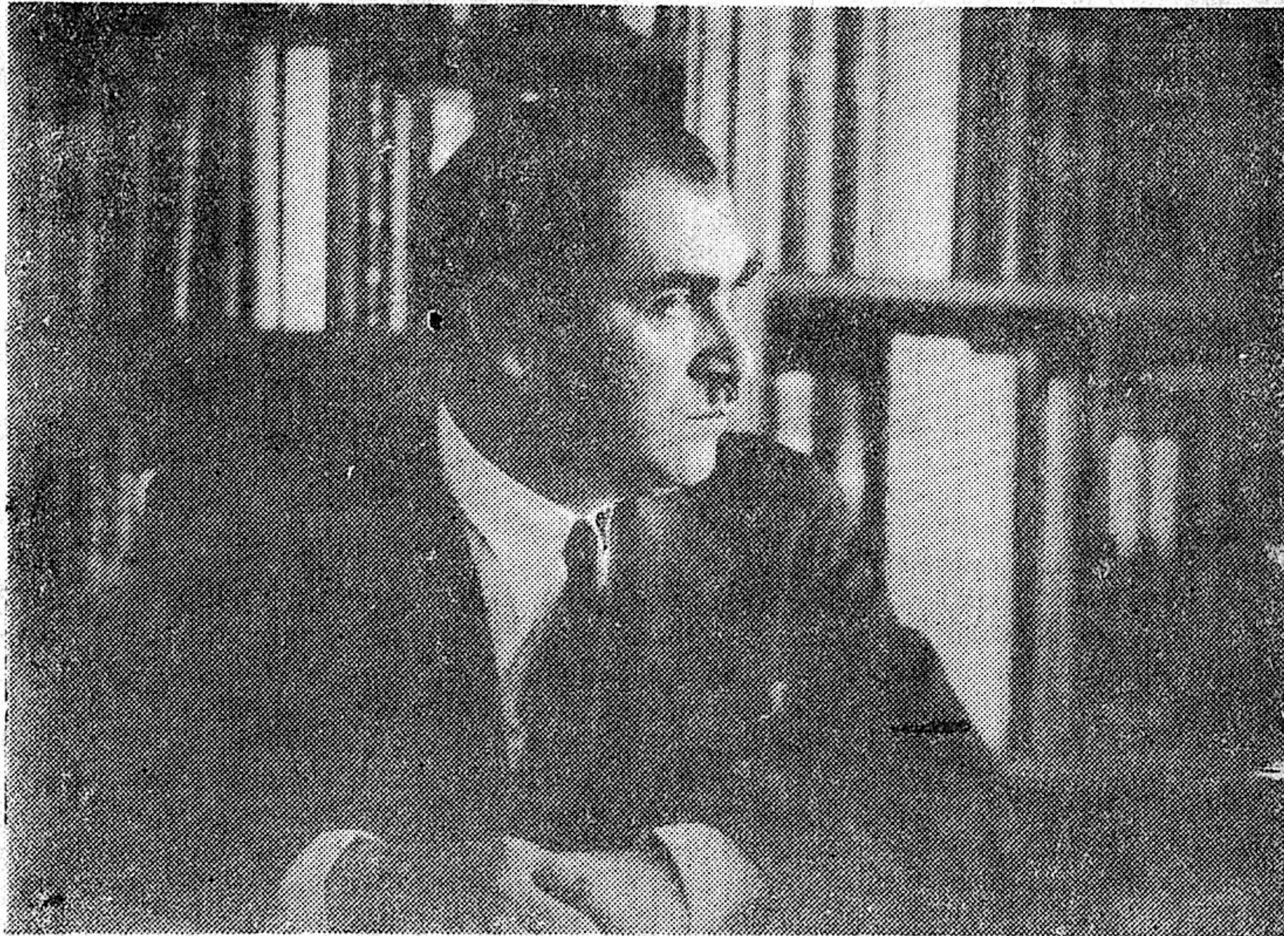
Öğretmenler GAZETESİ

Yıl: 3 Sayı: 106 — 27 Şubat Pazartesi 1967 — 50 Kuruş

TÜRKİYE CUMHURİYETİ POSTALARI — REŞAT NURİ GÜNTEKİN (1892-1956) — 1 KURUŞ

Halkçı, devrimci köycü ve Sanatçı Millî Eğitim Bakanı

Ben, hiçbir zaman yürüdüğüm yoldan dönmedim ve kimseye «teslim» olmadım. Sevgilisinden, mahkeme kararıyla ayrılmaya mahkum edilmiş bir koca durumundayım. Sevmemekliğime ve ilgilenmemekliğime kendi vicdanım karar vermediği için o sevgili her an ve hâlâ benimdir. Onu benden ve gönlümden kimse alıp koparamaz. Ben devlet adamlığı sıfatımı muhafaza ederek mücadele etmekteyim. Meydan nutku çekemem, mücadele ediyorum diye kimseye tecavüz edemem. Edep, benim sosyal içgüdümdür.

Köy Enstitüleri için söyledikleriniz, gerçeğin ta kendisidir. Ne yapayım ki, onu yıkmaya önce benim siyaset arkadaşlarım ve ardcılarım başladılar. Mutlak bu doğru yola tekrar dönülecektir. Hiç kimseye hınç beslemeyen ruhum, böyle söylüyor ve inanıyorum ki, doğru söylüyor.

Hasan Ali Yücel anıldı

Büyük eğitimci ve düşünür Hasan Âli Yücel; ölümünün altıncı yılında O'nun ülküsünde, onunla birlikte olanların katılmalarıyla anılmıştır.

Türkiye Öğretmenler Sendikası ve Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu ortaklaşa düzenledikleri program gereğince 26 Şubat 1967 günü sabah mezarına gidilerek saygı duruşunda bulunulmuştur.

Ayni gün gece Siyasal Bilgiler Fakültesi Konferans salonunda da «Yücel'i anma» gecesi düzenlenmiştir.

Kalabalık aydın çevrelerinin katıldığı törene saygı duruşuyla başlanmış, daha sonra «Yücel—Sendikalı öğretmen» konusunda bir konuşma yapan Türkiye Öğretmenler Sendikası Genel Başkanı Feyzullah Ertuğrul; Yücel'in eğitimdeki köy enstitüleri kuruluşlarının köye yönelen hareketi üzerindeki seçkin yerini belirterek dün Yücel'e, Tonguç'a saldıranlar bugün O'nun yolunda olanlara saldırmaktadırlar. Bugün daha anlamlı olarak Türk öğretmeni Yücel çevresinde yüce dağlar gibi sıralanmıştır» demiştir.

Rahatsızlığı dolayısıyla Yücel'i anma törenine katılamıyan İsmet İnönü'nün mesajını eski Köy İşleri Bakanı Lebit Yurtoğlu okumuştur. Bu mesajında sayın İnönü Yücel ve köy enstitülerine değinerek şöyle demektedir.:

«Hasan Âli Yücel'in yıldönümünde O'na takdir duyguları ile anan değerbilir arkadaşlar arasında bulunmak isterdim, imkânım olmadı. Duygularımı söylüyorum.

Hasan Âli Yücel, müstesna başarıda bir Millî Eğitim Bakanı olarak Cumhuriyet tarihimizde anılacaktır.

Hasan Âli Yücel, İkinci Dünya Savaşı öncesi ve içi, malî yönden dar zamanlarda, büyük eserlerin temelini atabilmiştir. Yücel, İlköğretimde Köy Enstitülerinin hem binalarının yapılması hem de yeni bir eğitim zihniyetile kurucusu olmuştur. Bizim Köy Enstitüleri sistemimiz, bütün dünyada ilk tecrübedir. Her tarafta takdirle izlenmiştir. Demek istiyorum ki, memleket içinde olduğu kadar memleket dışında da dikkati çekmiştir.

Teknik öğretimin temeli

(Devamı Sayfa 5 de)

Başyazı

Cumhurbaşkanı ve Milli Eğitim

Sayın Cumhurbaşkanı Sunay «Miliyet» gazetesinde yayınlanan özel demecinde birçok önemli yurt sorunları arasında Millî Eğitime, özellikle de Bakanlık - Öğretmen ilişkilerine değinmiş, bu konudaki görüşlerini belirtmiştir. Cumhurbaşkanının davranışı rejimin bir güvenliği sayılması ve ilerideki gelişmelere ışık tutması bakımından gerçekten önemlidir. Bu yüzdendir ki, söz konusu demeç, hemen her çevrede yankılar bulmuş ve yorumlara sebep olmuştur.

Bir öğretmen kuruluşu ve Türk öğretmeninin büyük çoğunluğunun temsilcisi olarak demeç Federasyonumuzu da ilgilendirmektedir. Esasen bütün öğretmenlerin bu demeç üzerinde önemle durdukları anlaşılmaktadır. Çünkü son bir iki yıl içinde çok sertleşen Bakanlık - öğretmen ilişkileri burada önemli bir yer tut maktadır. Sayın Cumhurbaşkanı, öğretmenlere yapılan baskı ile ilgili soruya verdiği karşılıkta özetle, Bakanlığın her öğretmen için işlem yaparken çok titiz davrandığını, bu arada iftiraya uğramış birkaç kişinin de çıkabileceğini, öğretmenlerin çocukların anlamıyacağı konuları sınıfta işlememesi gerektiğini söylemektedir.

Sayın Cumhurbaşknının Milli Eğitimle ilgili bütün açıklamaları öğretmenlere yapılan baskıyı hedef almakta ve böyle bir baskının bulunmadığı inancın yansıtmaktadır. Şüphesiz bu açıklamalar yapılırken gerekli araştırmalar yapılmış, Bakanlık ilgililerinden bilgiler alınmıştır. Buna karşılık yüzbine yakın üyesi bulunan Federasyonumuzla Türkiye Öğretmenler Sendikası aylardan beri yayınladığı bildirilerde ve yaptığı açıklamalarda Bakanlığın öğretmen topluluğuna karşı giriştiği kanun dışı hareketlerin belgelerini kamu oyuna duyurmuştur. Türk basını, öğretmen kıyımı ile ilgili haberleri hemen her gün yayınlamaktadır. Öğretmen kıyımının asıl suçlusu olan Millî Eğitim Bakanı ise gerek parlamentoda, gerekse basında düpedüz inkârcılığa sapmaktadır.

Ortaya çıkan manzara şudur: Millî Eğitim Bakanının açıklamaları ile öğretmen kuruluşlarının ortaya koyduğu belgeler biribirinin tam karşıtıdır. Öğretmen kıyımı öylesine ilerlemiştir ki, senatoda bu konuda genel görüşme açılmıştır.

Durum bu iken, Sayın Cumhurbaşkanı, zaman zaman kendilerini ziyaret eden öğretmen guruplarının şikâyetlerini de bir yana koyup, Millî Eğitim Bakanının

TÖDMF.

Yücel'e Halk Düşmanları Saldırmıştır

Enstitüler Atatürkçü, halkçı öğretmenler yetiştirmiştir

(TÖDMF. Genel Başkanı Hayrettin Uysal, Hasan Âli Yücel'in ölümünün 6 ıncı yıldönümü dolayısiyle 26 Şubat 1967 günü demeç vermiştir. Bir bildiri halinde yayınlanan bu demecinde Hayrettin Uysal özetle şöyle demektedir.)

«Halkçı, devrimci, köycü ve sanatçı bir milli eğitim bakanı olan Hasan Âli Yücel'i 6 yıl önce kaybetmiştik. Bugün onu bütün içdenliğimizle anıyoruz.

Hiç şüphesiz, Yücel'in Eğitam Bakanlığından ayrıldığı bir bakıma ayrılmak zorunda bırakıldığı günden bu yana çok milli eğitim bakanı görmüşüzdür. Ama bunların hiç biri Yücel kadar Türk aydınının Türk öğretmeninin gönlende yer edememiştir.

Yücel, korkunç saldırılara ve iftiralara uğramış bir kişidir. Geri kalmış ülkelerde değerlere saldırmak ve iftira yapmak sömürücülerin başlıca silâhıdır. Çağını aşan her insan böylesine iftiralara uğruyor.. Yücel'e halk düşmanları saldırmıştır. Aşağılık çıkarcılar, köylünün uyanmasını istiyenler onu etkisiz bırakmak, yaptıklarını çürütmek istemişlerdir.

Az çok başarı da kazanmışlardır. Şu var ki oluşumu dur duramamışlardır. Yücel'in açtığı köy enstitüleri, Atatürkçü, devrimci, halkçı öğretmenler yetiştirmiş, insanca yaşama kavgasını sürdürmektedir.

İnsan sevgisiyle dolu Yücel hümanist kişiliğinin belirgin yanlariyle kültür davamızda, sanat davamızda çığır açan, eserler bırakan bir eğitim bakanıdır.

Yücel'in öğretmene saygısı büyüktü. Öğretmeni kısır, ümmetçi, şeriatçı ve şovanist bir dünya görüşü ile değil, çağdaş ileri, bilime ve geniş bir görüşe dayalı dünya görüşü ile donatmak istemiştir. Bunda da başarılı olmuştur. Yücel'in zamanında öğretmen kırımı yoktur. Devrimci görüş, öğretmenin çabasıyla ulusu saran yurdu kavrıyan bir bütünlük kazanmak üzereydi. Çıkarcılar takımı bu gücün önüne dikildiler. Tıpkı bugün Atatürkçülerin önüne engeller koymaya çalıştıkları gibi, tertipler ve oyunlar düzenledikleri gibi.

Köy çocuğuna insan olma yolu açan, yığın eitimini örgütleyen, devlet eğitim hizmetini halka götüren, klâsikler yayınlıyan, tiyatrolar kuran, teknik eğitim okulları açan, büyük eğitimci Yücel'i Türk öğretmenleri sevgilerle anıyor.»

ULUSÇA BEKLENEN KARAR

Bursa Nutku Duruşması Sona Erdi. BERAET

Geçen yıl 28 nisan olaylarının yıldönümü münasebetiyle Atatürk'ün Bursa Nutku'nu bildiri halinde yayınlayan ve Bornova Savcısı tarafından 4 yıl hapsi istenen Ege Üniversitesi Fikir ve Sanat Kulübü eski Başkanı Ahmet Çelikkol yargılandığı Bornova Asliye Mahkemesinde dün beraet etmiştir.

Kalabalık bir gençlik grubunun büyük bir dikkatle izlediği dünkü duruşmada, kendisine sanık vekilleri tarafından hakaret edildiğini ileri süren savcı Kırkyaşaroğlu, duruşma hâkimi Abdullah Sünnetçioğlu'ya «Böyle giderse celseyi terkedeceğim» demiş, buna karşılık hâkim de kendisine «Terkederseniz başkası gelir efendim» cevabını vermiştir.

TARTIŞMA BAŞLIYOR

Daha sonra avukatların konuşmaları sırasında Savcı Kırkyaşaroğlu, kendisine hakaret edildiğini ileri sürmüş ve avukatlar aleyhine dâva açacağını söylemiştir. Savcının avukatlarla tartışması sırasında Yargıç söylenenlerin başkana söylenmesi gerektiği hususunda Kırkyaşaroğlunu ikaz etmiştir.

Duruşmada, savunmaları yapan bütün sanık vekilleri savcının tutum ve davranışlarının Anayasa dışına düştüğünü Anayasanın uyanık bekçiliğini yapmadığını ileri sürerek «Bu sebeple bizler sanık değil, asıl dâvacılarız» demişlerdir.

Sanık Ahmet Çelikkol ise yaptığı savunmada sağ duyudan yoksun duygularla mahkeme huzuruna çıkartıldığını Ata'yı inkâra kalkışanların devrim düşmanı olduğunu ifade ederek, sözlerini «Atayı yargılattıranları bulundukları bu makama lâyık görmüyorum» şeklinde tamamlamıştır.

Çelikkol'un konuşmasından sonra duruşma hâkimi Abdullar Sünnetçioğlu «Gereği düşünüldü. Mucip sebepleri bilâhare yazılacak gerekçeli kararda gösterilmek üzere isnat olunan suçu sabit görülmeyen sanığın beraetine» diyerek kararı okumuş, zâbıt kâtibine

(Devamı S. 6 da)

Senatoda genel görüşme tartışmalara yol açtı

Cumhuriyet Senatosunda Ahmet Yıldız ve 6 arkadaşının Öğretmene yapılan baskı, öğretmenler arasında haksız nakil ve tayinler ile izlenen Millî Eğitim politikası konusunda verilen önergeye göre 23 Şubat 1967 günü genel görüşme yapılmıştır.

Görüşmeler sırasında zaman zaman sert tartışmalar çıkmış, sözde milliyetçi çirkin politikacılar gerçek milliyetçi, Atatürkçü öğretmenlere olduğu gibi onları savunanlara, 27 Mayıs devrimine de dil uzatmışlardır.

Önergenin okunmasından sonra kürsüye gelen önerge sahibi tabiî senatör Ahmet Yıldız bazı belgeler de okuyarak özetle şöyle demiştir:

Ahmet Yıldız konuşmasında geçen oturumda konuşan AP Grup sözcüsü Fethi Tevetoğlu'nun iddialarını da cevaplandırmış ve özetle «Yaşadığımız hizipçilik ve bölünme döneminde, öğretmenler arasında tanık olduğumuz ayrılıklar en sakıncalısıdır. Çünkü bu bölünme Atatürkçülük ve ona karşıtlı, devrimcilik —tutuculuk, toplumculuk— zümrecilik, milliyetçilik —milliyet tüccarlığı, 27 Mayısçılık ve ona düşmanlık, uygarcılık— çıkarcılık gibi yanyana asla yaşayamayacak tutkulara dayanmaktadır.» demiş, ikinci Cumhuriyet devri üzerindeki tartışmalara temas ederek şunları söylemiştir:

«Biz İkinci Cumhuriyet deyimini Atatürk'e ve onun cumhuriyetine saygısızlık sayıyoruz. Tersine ona ve eserine ihanet edenlere hadlerini bildiren bir ulusal devrimin kurduğu düzenin adı sayıyoruz. 27 Mayıs öncesi dönemin karanttığı cumhuriyetin o lekeden kurtuluşunun ifadesidir bu.»

Yıldız ardından çirkin tertiplerle öğretmenlere karşı girişilen saldırıları, politik baskı ve partizanlık olaylarını örnekler vererek açıklamış, AP iktidarının, başka partiden olanı vururum, diyen bir şahsı en önemli illerden birine Millî Eğitim Müdürü olarak atadığını hatırlatmış ve özetle demiştir ki:

«Sayısız örneklerinden bir kaçını sunduğumuz partizanlık ve siyasal baskı dayanılmaz hale gelmiştir. TÖS Genel Başkanlığına seçilen Feyzullah Ertuğrul da bir hafta içinde müftetişlikten atılmış ve Elâzığ'ın bir köyüne verilmiştir. Bu baskı ve sindirme değil de nedir?

Öğretmenler subaylar ve öğrenciler yurdun geleceğini hazırlayanlarla o geleceği temsil eden ülkücü, ilerici olan ve çıkarcıların ya da yabancı sömürmelerin önüne çıkan en güçlü engeller oldukları için bunları sindirme ya da parçalayarak kontrole alma kisteyen tutumlar toplumun kara habercileri olarak değerlendirilirler. Bu döneme gelindi mi artık sonu hesap edilemez tehlikelerle doludur.»

Devrim düşmanlığı konusuna da değinen Yıldız, Millî Eğitim Bakanlığının devletimizin kurucusuna yönelen ahlâk dışı yayınlar dahi koruduğunu belirtmiş, Milliyetçi Öğretmen Derneği yetkililerinin Bakanlığın kilit noktalarına getirildiğini söylemiş, «Bugünkü politikanın perde arkası yürütücüsü Milliyetçi Öğretmenler Derneğidir» demiş,

Öğretmenlere yapılan baskıya temas eden Yıldız, «Şimdi partizanca tayinlerin en önemli özelliği, en etkili tayin yaparak oradan bütün kitleyi baskı altına almaktır. Tayinlerde bölgede en etkili olan öğretmenler ele alınmaktadır» demiş ve öğretmenlere karşı girişilen hareketlerin arkasında partizanlık bulunduğunu ileri sürdükten sonra bu konuda çeşitli örnekler vermiştir. Yıldız konuşmasına devamla Millî Eğitim Bakanlığının 9 Nisan 1966 günü yayınladığı bi rgenelgeyle okullara 8 milyon lira tutarında yayınlar gönderildiğini belirtmiş ve kitaplarda «Gök gözlü Selânik dönmesi Ezelî düşmanımız Moskof emeline gizli hizmet etmek, Atatürk Türkiyesinde içten yıkmak sevdasına düşen CHP., Bugün yetersiz ellerde hükümet mekanizmasının çıkardığı acayip sesler milleti tedirgin etmektedir.» deyimlerin yer aldığını söylemiş ve Türkiyede bulunan öğretmen kuruluşları hakkında bilgi vermiştir.

Yıldız'ın verdiği bilgiye göre Milliyetçi Öğretmenler Derneğinin 1300, Öğretmen Dernekleri Federasyonunun 75.000, Türkiye Öğretmenler Sendikasının 36 bin üyesi bulunmaktadır.

MÜSTEŞARIN DESTEĞİ

Yıldız, bu konuda şunları söylemiştir:

(Devamı S. 6 da)

Anayasa ve Atatürk İlkeleri yönünde savaşımız sürecek

Cumhuriyet Senatosunda öğretmenlerle ilgili genel görüşmede Fethi Tevetoğlu adında bir senatör 75184 üyesi bulunan TÖDMF. ve onun yöneticilerini komünistlikle suçlamaya kalkışmıştır.

Belirtelim ki, Türk vatandaşlığından Amerikan vatandaşlığına geçmek istiyen bir kişiden Türk öğretmenleri ve onun örgütü TÖDMF. yöneticileri milliyetçilik dersi alacak değildir. Her şeyiyle Atatürk milliyetçisi olan TÖDMF. yöneticileri ve Türk öğretmenleri işte Fethi Tevetoğlu gibi sapık, sömürücü kişilerle mücadele etmektedir.

Gerçekte bu adam yıllardanberi bu iftira ve yalanlarını söylemektedir. Ve her defasında da layik olduğu cevabı almaktadır. Bunları unutmuşçasına yine senato kürsüsünden aynı iftira ve yalanları bir kez daha tekrarlaması tiynetinin ne olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Tevetoğlu Fethi'nin her zaman yüzüne çarptığımız ve Türk Öğretmenleri tarafından nefretle karşılanan herzelerine gereken cevabı yine vereceğiz. Bu yalancının yakasını kemikleri mezarda çürüyünceye kadar bırakmıyacağız.

Köylü çocuklarının, gecekonduda oturanların, fakir halkın devlet tarafından her türlü eğitim imkânlarına kavuşturulmasını istediğimiz için; Türk milli eğitiminin amaçlarında yer alan millî kaynaklarımızın, petrolümüzün, madenlerimizin, toprak reformunun savunmasını yaptığımız için; gerçek Türk yurttaşı yetiştirmede Atatürkçü görevimizi yaptığımız için; sömürücülüğe karşı bilinçli Türk yurttaşları yetiştirdiğimiz için; satılık insanlar olmadığımız için; bu vatanı ve insanını sevdiğimiz için; gerçek olarak komünizm ve faşizm düşmanı olduğumuz için, bize iftira atıp saldıranlardan korkacağımızı, yılacağımızı sananlar varsa avuçlarını yalasınlar. Bu, Anayasa ve Atatürk ilkeleri yönünden savaşımız sürecektir.

Fethi Tevetoğlu gibi mandacıları, yabancı şirket düdüklerini, bu sapık insanları, ajanları teşhis ve teşhir etmek de Türk öğretmeninin görevidir.

Fethi Tevetoğluna bir daha duyururuz ki, Türk öğretmeni, peşini bırakmıyacaktır. Kurultaylarında Fethi Tevetoğlunu istenmiyen adam ilân eden Türk öğretmenleri adına bu adamı protesto eder, kişiliğinin bir belirtisi olan iftiralarını kendisine iade ederiz.

TÖDMF.
Yürütme Kurulu

Vefatının 6. yıldönümünde
(26 Şubat 1961)

Hasan Âli Yücel

Bu yazıyı idraki uyanık, gerçek değerleri arayan aydınlarımıza, ve yakın bir gelecekte, bilimsel incelemelerle eğitim tarihimizi yazacak olanlara sunuyorum.

M. Rauf İNAN

Üyelerinin toplam sayısı 110.000'i aşan iki büyük öğretmen örgütümüz, Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu ve Türkiye Öğretmenler Sendikası, iki Millî Eğitim Bakanımızın (ayrıca da iki büyük eğitimcimizin) ölüm yıldönümlerinde anma törenleri düzenlemeyi kararlaştırmışlar: Mustafa Necati ve Hasan Âli Yücel için...

Cumhuriyet Millî Eğitim Bakanlarının sayısı hayli kabarıktır. Bu kadar kabarık bakanlar arasında sadece bu ikisi için bu özelliğin uygulanması elbette geniş bir anlam taşır. Onlar için uygulanan bu özellik Millî Eğitimimize getirdikleri büyük gelişme ve atılımlardan, öğretmen topluluğu ve mesleği için sağladıkları huzur, değer ve onurdandır.

Millî Eğitimimizin gelişmesi veya duraklaması milletimizin alın yazısı sorunudur.

100 yıl kadar önce Ali Paşanın: «Milletimizin malûmatını lüzumu dereceye getirmezsek, dayanamayıp biteriz, ve ne etsek, etrafımıza çit duvarı gibi hisarlar çeksek, yine malûmatlı milletler bizi yener, refte refte her şey elimizden gider...» hükmünü yarım yüzyıl içinde tarihimiz çok acı derslerle doğruladı, isbatladı.

Bundandır ki, Millî Eğitimimizde büyük gelişmeler ve atılımlar sağlayarak milletimizin alın yazısına büyük hizmetleri geçenlerin değerlerini tanıtmak, onları gönüllerde yaşatmak gerçekte millî bir ödevdir.

Gelecek günlerimizin dünyaca tanınacak büyük Türk zekâları da bu değerbilirlikten doğacak ve ondan güç alacak.

Büyük zekâları ancak büyük milletler çıkarır. Bunun yönetimi de, değerleri, hizmetleri, eserleriyle ölçmek, seçmek, büyük yığınlara tanıtmak, gönüllerde ve kafalarda yaşatmaktır. Bu yapılmazsa değersizlikler gelişir, yayılır, değer yerine geçer. Gerçek değerlerin inkârı cahilliğin yaygın olduğu memleketlerin özelliklerindendir.

Hasan Âli, çok yanlı bir üstün değerdi: Sanatçılığı, ozanlığı, yazarlığı, düşünürlüğü, gönül adamlığı onu Millî Eğitim Bakanı olmadan tanıtmıştı. Bu yandaki değerlerini incelemeyi, onun bu alandaki ülküdaşlarına, sanat, edebiyat ve düşün tarihimize bırakarak, biz Ba-

(Devamı S. 5 de)

SORUN

Sendikamız ve Grev

Besim NEBİOĞLU

624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları kanunu ile sendikamızı kurduk ve bu kanun hükmüne göre de, ortak meslekî, kültürel, sosyal ve iktisadî hak ve menfaatlerimizi koruma olanaklarına kavuşmuş sayıldık.

624 Sayılı Devlet Personeli Kanunu, Anayasanın sosyal ve iktisadî haklar ve ödevler bölümünün 46. maddesi ile çelişik bir anlam getirmekte olduğunu defalarca yazdık. Devlet Personeli Sendikaları Kanununun kısıtlanmış olarak çıkarıldığı yolunda Anayasa çerçevesi içinde yaptığımız uyarmaların itibar görüp görmiyeceği konusunu gelecek zamanın hükmüne terkederek, biz sendikal kuruluşların temelinde yatan gerçekler açısından kısıtlanmış olan hakkımızın savunuculuğuna devam edeceğiz.

Anayasamızın 46. maddesinin üçüncü paragrafı, bu sorun üzerindeki uyarma kararımıza büyük bir hak tanımaktadır. «Sendika ve sendika birliklerinin tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz» şeklindeki Anayasa hükmü ile 624 sayılı Devlet Personeli Kanununun kısıtlanmış özellikleri ortaya çıkmaktadır. Çünkü; grev ve toplu sözleşme haklarını tanımayan bir kuruluşa «Sendika» adını vermeye imkân yoktur bir kere. Sendikaların, sendikal nitelikleri, grev ve toplu sözleşme haklarını kapsaması ve bu hakları kullanma yetkisini tanımasındadır. Eğer bir sendika bu haklarını kapsaması ve bu hakları kullanma yetkisini tanımasındadır. Eğer bir sendika bu hakları tanımaz bir kuruluş halinde ise, bu özellikteki kuruluşlar yardımlaşma sandıkları paralelinde birer dayanışma örgütü olmaktan öteye gidemezler. Aynı veya benzer mesleklerden olanların, meslekî menfaatlerini korumak için aralarında meydana getirdikleri birliklerin, üyelerini her çeşit idarî, kazaî ve adlî merciler önünde temsil etme gücü, yalnız sendikal kuruluşlardan gelen bir yetki değildir. Sendika dışındaki diğer dernek ve federasyonlarda bu paraleldeki hakları temsil yetkisini taşırlar. Bu duruma göre, sendikaların ve sendikacılığın demokratik düzende diğer kuruluşlardan daha farklı bir genişliği olmaktadır. Sendikalarda, ekonomik, sosyal ve ahlâkî teşkilâtın temeli haline getirmek istiyen sendikacılığı; ihtilâlci bir öğreti niteliği içinde değerlendirme anlamı saklıdır. Nitekim Anayasamız «Sendikaların ve sendika birliklerinin tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz» hükmünü getirirken grev ve toplu sözleşme haklarını sendika birliklerine tanınmasını öngörmektedir. Anayasanın bu maddesindeki ikinci paragraf ise «işçi niteliği taşımıyan kamu hizmeti görevlilerinin bu alandaki hakları kanunla düzenlenir» hükmünü getirmektedir ki 624 sayılı kanun bu haklarımızı demokratik bir anlayışla düzenlemekten kaçmıştır.

624 sayılı kanun, kamu görevlilerine grev hakkını kısıtlarken memleketin bugün içinde bulunduğu şartları düşünmesini ve memleketin huzurunu kanunun ruhu ile bağdaştırmasını tasvibederiz. Ancak bu memleketin huzur ve sükunetini, bu kanunun yasama organları kadar Türk öğretmeninin de arzu ettiğini kabul etmek lâzım gelir. Türk öğretmeni sosyal ve ahlâkî bir özellik, taşıyan bir grev hakkının yürütülmesine taraftardır. Memleketin huzursuzluğuna meydan verecek şekilde, ahlâk dışı bir grevin hiç bir zaman yanında değildir.

(Devamı Sayfa 6 da)

Ölümünün altıncı yılında

Eğitimci Hasan Ali Yücel

Ahmet KÖKLÜGİLLER

Altı yıl önce, aramızdan ayrılan değerli eğitimci ve hümanist Hasan Âli'nin ardından yazdığı bir yazıda sayın Yaşar Nabi: «Yücel zamanın adamı değil, zamanla değeri daha çok anlaşılacak adam olmasını bilmiştir. Aramızdan kaçına nasibolur böyle bir mertebe?» demişti (Varlık, 15.3. 1961).

Gene Varlık dergisinin aynı sayısında başka bir yazar, Avni Öztüre şunları yazıyordu Yücel için: «Dünya san'at pazarında artık Türk adı görebiliyorsa, yurtta fotoğrafçılık, resim sanatından ayrılabilmişse, bugünün okuyucusu istediği anda yetkili şekilde dünya edebiyatından haberli olabiliyorsa, şu topraklar üzerinde, bir Hasan Ali Yücel gelip geçmiştir de ondan.

Böylesine bir kayba, «Hasan Ali Yücel'i kaybettik» demezler; Birinci Dünya Savaşı kuşağının onulmaz acısı ile, «Yine Bir Memleket Kaybettik» derler.»

Ölümünden bu yana geçen günler, ardından söylenen bu sözlerin, salt bir görevi yerine getirmek için söylenmiş kuru övgüler olmadığını göstermiştir. Gün olmamıştır ki, bir toplantıda, yurt sorunlarının konuşulduğu, tartışıldığı herhangi bir yerde dergilerde, gazetelerde adı geçmemiş olsun. Sayın Yaşar Nabi'nin dediği gibi, kaç ölümlü kula nasibolur bu?

Büyük adam budur işte, yıllarca, yüzyıllarca kendinden hayranlıkla söz ettiren kişidir. Bıraktığı boşluk, kolay kolay doldurulmayan kişidir; kendini aratandır. Nice büyük adamlar (!) görülmüştür ki, daha yaşarken ölüp gitmişlerdir. Ölüm, bir bakıma, büyük adamla küçük adamı biribirinden ayıran bir çizgidir, ayraçtır. Ne yazık ki, zamanımızda da büyük adamın değeri, ölümünden sonra anlaşılıyor. Onları kutlamak için, ölmelerini bekliyoruz.

Nedir Yücel'i değerli, üstün kılan?

Yaşar Nabi, sözünü ettiğimiz yazıda şöyle diyor: «...Aklıyla batıda, gönlüyle doğuda olan bir düşünürdü.» Öyle sanıyorum ki, Yücel'i bundan daha güzel anlatan bir söz bulunamaz. Kolay gibi gelir bu nitelkite olmak. Belki hepimiz biraz böyleyizdir; aklımızla batılı, gönlümüzle doğulu. Ama hepimiz düşünür olamayız. Hele Yücel gibi, düşündüklerini eylem haline getiren bir uygulamacı olmak, her babayiğidin altından kalkacağı bir iş değildır.

Yücel'in düşünürlülüğü, çeşitli açılardan incelenebilir: Şair olarak, felsefeci olarak, inlemeci-eleştirmeci olarak, politikacı, eğitici olarak... Biz bu kısa yazımızda onun salt bir yönü üzerinde, eğitimci yönü üzerinde duracağız. Öyle sanıyorum ki, düşünürlülüğüne renk veren en önemli niteliği budur.

Hasan Ali Yücel, eğitim konusunda çok genç yaşlarda düşünmeye başlamış, giderek, kendine özgü çözümleme ve sentezlere ulaşmış bir eğitimcidir. Onun eğitimciliği, gerçekçiliğe dayanır. Anadolu gerçeğine dayanır. Anadolu insanını en iyi tanıyan birisidir. Başkaları, Anadolu'yu «kör, cahil, uyuşuk insanlar» diyarı olarak görürken bu amaçla Anadolu'yu «irşat edecek münevverler» aranırken, o 1925 de şunları yazıyordu: «... Anadolu tarihte «aklı selimin» timsali olmuştur. Müslümanlığın «Arap şeklini» hazmetmediği zamanlar, Medrese, ona ümmi dedi, tahmik etti. Saray münevverlerinin melez Türkçesini konuşmadı; eski edebiyat ona hödük dedi, tescil etti. Nelerden sonra aklımıza geldiği vakit baktık ki, hakiki dinimiz ve dilimiz onun aklı seliminin kabul ettiği kadarmış, bizimki bozuk, ancak onunki düzgünmüş. O halde reşit olmayan Anadolu değil, bizmişiz... Biz, reşit olanı bilmeyen gayri reşit münevverler...» (İmece, sayı 34).

Basmakalıp yollarla Anadolu'yu irşat etmek, yani aydınlatmak isteyenlere karşı çıkan Yücel ,onlara şu uyarıda bulunuyordu: «... Her şeyden evvel onu tanımaya çalışalım. Ne olduğunu, yarın nasıl olabileceğini ve ne olması lâzım geldiğini öğrenelim, anlıyalım...» (aynı yazıdan).

Yücel, Anadolu'ya çağdaş eğitimin ilkeleri ile gitmek istiyordu. Çağdaş eğitim, önce eğitilmesi gerekenin tanınması, bilinmesi gerçeğini emrediyordu. Eğitimci olarak böyle yaptı. Anadolu insanını, Anadolu insanının ihtiyaçlarını saptadı önce. Giderek Yücel'i değerli kılan yepyeni bir buluşa, Köy Enstitülerine vardı. Kuşkusuz Köy Enstitüleri, Yücel'in en büyük eseridir. Eseridir diyoruz, çünkü aslında Tonguç Baba'nın yarattığı bu ulusal eğitim kuruluşları, ancak Yücel hümanist eğitim görüşüyledir ki, hayat bulmuş, ortaya çıkmıştır. Köy Enstitüler düşünür Yücel'i uygulamacı bir Yücel olarak çıkarır karşımıza.

Köy Enstitüleri ile, ne yapılmak istenmişti? Köy Enstitüleri'nin öbür okullardan farkı neydi?

Yücel, 1960 yılında, Millî Eğitim Bakanlığı'nda «Ulusal Eğitim Plânı»nın hazırlığı ile görevli onbir kişilik bir komisyonun üyesi olarak yaptığı bir konuşmada, bu sorulara şu karşılıkları veriyor:

«Köy Enstitüleri, ne düşünüldü de yapıldı? Burada düşünmeye başlamak lâzımdır. Bir defa Köy Enstitüleri okul değil. Enstitü adı ezbere konmamıştır. Bizim klâsik anlamda anladığımız şekilde okul değildir. Yoksa bütün dünya insanlar için okuldur. O halde Köy Enstitüleri demek lâzımdır. Geniş anlamıyla elbette orası da bir okuldur. Yani bir şey öğrenilen yerdir. Ama, öğretmen oturur, öğrenci gelir, müfredat program vardır, kitap vardır, hangi dersin öğretmeni ise o söyler öbürleri de Arifin keçisi gibi dinlerler mesele biter, diploma alınır. Devlet hazinesine eller dalar ve oradan geçip gidilir. Bu değildir. Nedir? Biz, köylere kurtuluş savaşından beri sosyal hayatımızda yaptığımız büyük devrimleri götürecek adam yetiştirmek isteriz. Çünkü ümmet devrinin böyle bir adamı vardır. Ve bu adamı aslında devlet yetiştirmiyordu. Ümmet bilimcisinin, yani dinsel birlik bilimcisinin, dnsel toplum bilimcisinin adamı vardır. Bu imamdır. İmam, çocuk doğduğu vakit, kulağına ezan okuyarak, büyüyüp ihtiyarlayıp vefat ettiği vakit, mezarının başında talkın verip bağırarak, doğumdan ölüme kadar bu toplumun manen hâkimidir. Bu manevî hâkimiyet maddî tarafa da intikal ediyordu; çünkü hasta olan da ona baş vuruyordu. Herhangi bir bünyevî iş yapılacağı vakit de soru mercii, danışma mercii o oluyordu. O cevap veriyordu. Bir çeşit «müftiilemam» idi. Biz bunun yerine, devrimci düşüncenin adamını köye göndermek istedik. Bunun için de imam nasıl elinde tuttuğu küçük toplumun hâkimi, önderi ise, bizimki de hem maddî hem manevî bakımdan köyün önderi olsun. İmam nasıl elifbeden başlıyarak ammetebarekeye kadar onun çocuğunu okutuyorsa, bizimki de okutsun. Ama öğretmenin bunları yapmak, köylünün çocuğunu okutmak için bir otoriteye ihtiyacı vardı. Yani devlet otoritesi onu tutmalıydı. Çünkü, devrim nasıl yeniyse, nasıl eski bir hayatı değiştirme anlamında ise ve değişen şeyi devlet tutmadığı takdirde nasıl yıklırsa ve yıkıldıysa bu konu da yıkılmıştır. Ve bizim bu düşüncelerle köye önder diye göndermek istediğimiz insan, hattâ öğretmenliğini yapamıyacak duruma gelmiştir. Nasıl gelmiştir? Çünkü mevcut yasalara göre öğretmen okula gelmeyen öğrenciyi takip eder. Bunu yaptıkları için bu son on yıl içerisinde öldürülmüş öğretmenler vardır. Çocuk velisi çekmiş vurmuştur. Ve öğretmenler bakanlığa başvurmuşlardır, bize bu takip işini yüklemeyin, üstümüzden alın diye. Hayat pahasına öğrenci takip edilir mi? Demek ki, devletin tutmayışı, bu düşündüğümüz nitelikleri, değil, öğretmenlik niteliğini bile ya büsbütün kaldırmış veya geniş ölçüde zedelemiştir.

Dün giderek Hasanoğlan Köy Enstitüsü'nü gördük. Bu kurumlarda köye önder gönderme ilkesinden hareket edildiği zaman devamlı bir hayata itibar edilmişti Usul öyle konmuştu. Kurumun tatili yoktu.» (İmece, sayı 12).

Çağımızın en ünlü eğitimcilerinden Amerikalı John Dewey'in: «Son yıllarda tasavvurumdaki okullar Türkiye'de kurulmaktadır. O da Köy Enstitüleridir.» diye hayranlıkla söz ettiği Köy Enstitüleri, işte bu amaçla kurulmuştu. Hasan Ali'nin bir başka yazısında belirttiği gibi Köy Enstitüleri, bir bölge içerisinde bir çeşit bilim araştırma merkezleriydi. Köy Enstitüleri, bu özelliği ile, Kemalizmin köye uzanan eliydi... «Türkiyenin gerçek efendisi köylüdür.» sözü, ancak Enstitülerle bir anlam kazanıyordu. Çünkü öğretmeni ile, ebesi, sağlıkcısı, kooperatifçisi, hekimi ile Cumhuriyet ilk defa köye giriyordu Enstitülerle...

Köy Enstitülerin en belirgin özelliklerinden biri, «Köyü, köyün içinden çıkarılan liderlerle, öncülerle» kalkındırmaktı. Bunun için gerekli olduğunu da şöyle açıklıyor Yücel: «Bu kurumlara öğrenci nereden alınmalı? Gene bir kısım demagoglar köylüyü şehirliden niye ayırıyoruz? Köy Enstitülerine şehirlerden gelen çocuklar da alınmalı, diyorlar. İş böyle değildir... Atatürk'ün bir sözü vardır; derdi ki, «Kapıyı aralık tutmayın, ardına kadar açılır.» Siz oraya koydunuzmu şehirlerden köylü olanlar da alınabilir sözünü. Biz bunları düşünerek kesin hükümler koyduk: Köy okullarını bitirenler, Köy Enstitülerine alınır.» (Aynı yazı.)

Yücel'in en olgun çağı, Türk Köylerini canlandıracak olan, enstitüleri kurmakla geçti. Bakanlığı zamanında yirmibir yerde Köy Enstitüsü açıldı. Ayrıca enstitüler üstü bir bilimsel kurum olan Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü'nün temeli atıldı. Yücel'in günleri, mutlu günleri, bu enstitülerdeki cıvılcıvıl çalışmayı izlemekle geçti. Bakın Adana—Düziçi Köy Enstitüsünün ziyaret defterine 23 3.1943 de bakan olarak neler yazmış: «Bu defterin ilk sahifesini açık bıraktım. Şunun için ki, bir gün millet kalkınması ülküsünün baş yolcusu aziz başım İnönü, o ülkünün kaynaklarından biri olan bu hayat ve ışık ocağına geldiği zaman güzel ve anlamlı adını yazsınlar. Sınıfta ders, atölyede demir

(Devamı S. 6 da)

Eğitimi Güç Çocukları İnceleme Tekniği

Numan KARTAL

IX

İnsanların yazıları her zaman bir olmaz. Yazıları yatık ya da dik, sözcükler sık ya da seyrek, harfler küçük ya da büyük, satır araları dar ya da geniş olur. Şimdi okunaklı bir şekilde normal ve güzel yazı yazan bir kişi bakarsınız biraz sonra sırası belli olmıyan, kargacık burgacık okunamaz bir durumda bir yazı yazar. Demek ki iç dünyamız ile yazımız arasında bir bağıntı, bir ilgi vardır.

Yazının bu çeşitli durumlarını mektup ve öğrenci ödevlerinde pek güzel görmek mümkündür. Genel olarak normal bir şekilde düz satırlar halinde yazı yazan kişiler, normal kişilerdir. Yani yazdığı yazı ile ilgili olaya karşı iç dünyasında bir tepki yoktur. Yazı düz çizgiden aşağıya inen satırlar halinde yazılıyorsa çocukta aşağılık duygusunun geliştiğini, yukarıya doğru yazılıyorsa yükselme ihtirasının benliğini sardığını, kırık çizgiler halinde gidiyorsa çocuğun, aşağılık duygusu ile üstünlük duygusu arasında bocaladığını gösterir. Harflerin sağa yatıklığı, çocukta hâkimiyet arzusuna, sola doğru yatıklığı başkalarının etkisi altında kalma eğilimlerinin olduğuna işaret eder.

Mektuplardaki yazılarda böyledir. Seyrek satırlarla yazılan mektuplar, mektup yazmış olmak için zorla yazılmış olduğunu, sık satırlarla yazılan mektuplar bizimle uzun uzun konuştuklarını ve konuşmak istediklerini gösterir.

Yazı içine giren imzalar da bize br takım bilgiler verirler. Kendilerini daima büyük görmek isteyenler imzalarını büyük, uçları keskin ve dalgalı atarlar. Kendisini küçük görenlerin ya da bu duyguya sahip olanların imzaları da normalden küçük olur. Ççinde hiçbir anormal duygusu olmayanlar, yani ruhi yön ile diğer yönlerden normal olanların imzaları düz ve sadedir.

Bu arada kişilerin kendikendilerine kâğıt parçaları üzerinde yapmış oldukları karalamalar ile yazı yazış sırasındaki hatalara da dikkati çekmek gerekir. Dikkat edildiğinde karalama yapan kişinin kâğıt üzerine birçok şekiller yaptığı, yazı yazış sırasında örneğin: «normal» yazacağı yerde «norman» yazdığı, buna benzer çeşitli yazılar yazıp şekiller yaptığı görülür.

Bunlar bizlerin o anda şuurumuz altında doğan iç motiflerimizin yani iç dünyamızın dışa aksetmiş, kâğıt üzerine dökülmüş şekilleridir. Genel olarak birine kızmış isek ya da başka bir nenden ötürü hiddetli isek karamalarımız oklar şeklinde, çıkış olanağı olmayan bir yerde isek ya da içinden çıkamadığımız bir konuya dalmış isek daireler şeklinde yaparız. Yazımız sırasında sık sık yanlışlıklar yapmaktan kendimizi alamayız.

c) Resimle anlama yolu: Çocukların ailesi, arkadaşları ile bulunduğu toplumdaki yerini, değerini çocuğa yaptıracağımız resimlerle anlıyabiliriz. Örneğin: Ailesi içindeki yeri ile değerini anlamak istiyorsak, sınıfta çocuklara ailelerinin resimlerini yapmalarını ve altlarına hepsinin, anne, baba gibi isimlerini yazmalarını söyleriz. Sonunda kendisini kardeşleri arasındaki sıraya mı, yoksa en sona ya da anne ile babasının yakınına mı koyduğuna bakarız.

Çocuklar, çoğunluk önem verdikleri kimselerin resimlerini soldan itibaren yapmaya başlarlar. Önemine göre de aile bireylerini sıraya koyarlar. Genel olarak sağdaki kimse en önemsiz, sol baştaki de en önemli kimsedir. Çocuk beğendiği resimleri göz alıcı renklerle boyar. Benğenmediklerini ve ailesi içindeki yeri önemsizse kendsini boyamayı unutur ya da öylesine boyar. Kendisini kardeşleri arasındaki sıraya koymamış, sona bırakmış ise ailesinde değeri yok demektir. Kardeşlerinden önce anne ile babasına kendisini yakın koymuş ise değeri çok demektir.

Bu şekilde resim yapmadan başka on—onbeş santimetre çapında elips ya da daire şeklinde bir yuvarlak çizdirilip üzerine muhtelif aralıklarla iki—üç santimetre çapında dört—beş tane daha yuvarlak çizilir. Çocuğa kapalı gözle büyük çember üzerindeki küçük dairelerin merkezine birer nokta koyması istenir. Bu yolla çocuğun hileye baş vurup vurmadığı anlaşılır. Çünkü: kapalı gözle daireler içine nokta koymaya olanak yoktur. Koyanlar mutlaka gözlerini gizlice açıp noktayı hile yoluyle koymuşlardır. Şekil 4 ve 5 bu konuya birer örnektir.

Resim ile şekilleri böyle tahlil ile sonuca varınca, tutumumuzu elde ettiğimiz sonuca göre ayarlarız. Anormal gördüklerimize karşı yakınlık gösterip varlık değerini yaratmak yoluna gideceğiz. Onların da diğerleri gibi değerli olduklarına onları inandırmaya çalışıp problemlerini giderme yoluna bakacağız.

Şekillerle İlgili Not: Şekil: 4 — Resmi yapan liseden öğrencim Elbistan'lı Hüseyin Kılıçaslan Burada bir aile görülüyor. Sobanın başında gazete okuyan bir baba, iş işleyen bir anne ki, evin temelidirler ve gerçekten öğrencim tarafından resmin soluna koyulmuşturlar. Kardeşi ile kendisi de ders çalışıyor. Kız kardeşini anne babasına yakın koyduğuna göre kız kardeşinin ailesindeki yeri kendisinden daha sağlam demektir. İncelediğimde gerçekten ayn ısonucu gördüm.

Şekil:5 — Burada yine liseden öğrencim Mehmet Ali Özyaycı üzerindeki denemem görülüyor. İmzasına bakılırsa büyük adam olma yolunda. Çizgilere bakılırsa düzensiz bir hayatı var. Aşağılık ile üstünlük duygusu arasında bocalıyor. Doğrusu da öyle. Çünkü: kendisi fakir bir ailenin çocuğu. Oysa arkadaşları zengin çocukları. Ama temiz bir çocuk Ali. Deneme çemberindeki yuvarlak dairelere, hile yoluyle bakmadığından olacak noktaları koyamamış.

Bir ağaca benziyen ailesine bakarsak ailesi içindeki yerinin sağlam olduğu kanısına varırız. Evin temeli ninesi. Böyle olduğu ağacın gövdesine «ninem» yazmasından belli. Ondan sonra annesi ile babası geliyor. Kendisi yengesine daha yakın. Çünkü biribirlerini çok sveiyorlar. Oysa ağabeysi babasına yakın. Ama annesini babasından daha değerli tutuyor. Bu, annesini resmin soluna koyuşundan belli. Zaten temelde ninenin bulunuşu bu ailenin maderşahi bir aile olduğunu gösterir.

Odalarına bakılırsa iç eşyasından fakir oldukları anlaşılır. Sofraya oturuşları da aile bireylerinin değerlerine göre bir sıra izliyor. Bu sıra dikkat edilirse bir ağaca benzetilen ailesinin ağaca yerleştiriliş sırasının aynı. Ağabeysini yemek masasına koymayışından evde yemek yemediği anlaşılıyor. Gerçek hayatıda Mehmet Ali'nin, bu tahlilde anlatılandan farklı değildir. Bilmiyerek, şuuraltını kalemiyle kâğıt üzerine çizim yolu ile dilsiz bir şekilde dille anlatamadığından daha güzel anlatabilme olanağını elde edebilmiştr. Çizim yolu ile —dilsiz anlatım yolu— diyebileceğimiz bu yolla çocuklar, sakladıklarını bile ifade etmekten kendilerini alıkoyamazlar. Bütün mesele bu resim ile şekilleri değerlendirebilmektedir.

VAKA İNCELEMESİ METODUNUN ÖZELLİĞİ

Günlük yaşamımız usumuzda bir soru olarak beliren sayısız olaylarla doludur. Hepimiz bu olaylara aklımızın erdiği, fikrimizin yettiği ölçüde, kısaca yeteneklerimiz kertesinde karşılık bulmaya çaışırız. Ama bu karşılıklarımız düzenli bir çalışmanın ürünü değildir. Çoğunluk sadece boş kalan zihnimizi uğraştırmak, bir nevi kendi kendimizi doyurmaktır. Oysaki öyle çeşitli olaylar, vakalar vardır ki üzerlerinde uzun çalışmalar ister. İncelemeler, araştırmalar yapmayı gerektirir. Bu çalışmaları ise toplum dediğimiz cemiyetlerin ve cemiyet bireylerinin yaşayışlarını mesleklerine konu edinen sosyolog, psikolog dediğimiz eğitimciler yaparlar. Her bilim dalının da bir konusu, amacı ve metodu vardır. Zaten yeryüzünde hedefsiz, amaçsız hiçbir şey yoktur. İşte «VAKA İNCELEMESİ» de toplumu ve insanı konu edinip onları doğru yola sevketme ilkesini güder. Amacı kişiyi eğri yola değil, doğru yola yöneltmektir. Ruhbilim ve toplubilim, metodlarından biridir. Gerçi problemleri gelişigüzel bir gözlem metod uile de gidermek yoluna gidilebilir. Ancak en doğru yol, bilimin ışığı altında tutulan yoldur. Çünkü: gerçek bilimin ışığındadır. Bu yolda olayları bilimin ışığında incelemeyi emreder. Atatürk, «hayatta en hakiki mürşit ilimdir» der. Bunun için, gerçeği bulmak ereği ile ilimden ayrılmamak, ilmi, yol gösteren bayrak olarak ele almak gerekir. Bunu göz önünde tutarak incelemelerimizde gelişigüzel bir metod yerine düzenli bir metod olan «VAKA İNCELEMESİ METODU» nu kullanmak bizler için kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Aşağıda «vaka incelemesi metodu»yla ilgili bilgiler verileceg ve sonra «vaka incelemesi metodu»nun özünü teşkil eden «VAKA TETKİK FİŞİ» örneği gösterilecektir.

VAKA İNCELEMESİ METODU'NUN UYGULANDIĞI YERLER

a) Çocuklarda görülen problemlerin araştırılmasında.

b) Çocukların meslek seçmelerinde.

c) Çocukların ruhi durumlarını düzeltmede.

a) Çocuklarda görülen problemlerin sebeplerinin araştırılmasında: Çocuklarda görülen her problemin ayrı ayrı sebepleri vardır. Nasıl ki, her hastalığın ayrı bir sebebi varsa ve bu sebeplere göre teşhis yapılıp tedavi yolu aranıyorsa çocuk problemlerinde de aynıdır. Çünkü bu da bir hastalıktır. Farkı psikolojik olmasındadır. Bu psikolojik problemin teşhisini koyacak olan doktor ise «VAKA İNCELEMESİ METODU» dur.

(Devamı Gelecek Sayıda)

Ölümünün 6 ncı Yıl Dönümünde Hasan Ali Yücel

(Baştarafı S. 1 de)

kan Yücel'in Millî Eğitimimizdeki hizmet ve başarılarını sayıların renkleriyle çizilen bir tabloda göstermeye çalışalım.

Her yılın ilk günü kendisini anmayı öğretmen topluluğunun bir gelenek haline getirdiği Mustafa Necati'den sonra, 6 yıl boyunca Millî Eğitimimiz, çok yetersiz ellerde, çok acıklı bir duraklama ve hattâ gerileme olmuştur. Tek bir örnek bunu belirtmeye yeter: Öğretmen okullarında Necati'nin 2.000 küsur bulup 5.000'in üstüne çıkardığı öğrenci sayısı, ondan sonra birkaç yılda hemen hemen yarıya inmişti. Onun açtığı Köy Öğretmen Okulları kapanmıştı. 1935 - 36 da Saffet Arıkan'la yeniden bir gelişme ve atılım başladı.

Hasan Âli Yücel 1938'de Bakanlık görevini yüklendiği zaman, üstün bir karakter sağlamlığı, tam bir iman ve güvenle, -bizde hiç alışılmamış yüksek bir görüşle- Arıkan'ın başladığı işlerin hepsini benimsemiş ve gelişmeyi -dünya eğitim tarihinde çok ender raslanan- engin bir hıza kavuşturmuştur. Millî Eğitimimizin bütün alanlarında 1938 - 46 arasında 7 yıl, 7 aylık süre içinde okul, öğretmen ve öğrenci sayısının birden iki katın üstüne çıkmış olması bu hız tabakasının çerçevesini çizer.

Onun bakanlığındaki gelişmelerin hiç biri, sayıları çokluğunu kaydetmek için, gelişigüzel olmamış, hepsi plânlı, programlı ve temelli düşünülmüş ve yapılmıştır.

Temeldeki ana düşün ve amaç, Türk halkını, en ıssız uzak ve kuytu köşedeki Türk insanını bile eğitim ve kültürün nimetleriyle zavallılıktan kurtarmak, insan olmanın, gelişmiş bir milletin ve bir yurttaş olmanın hak ve ödev bilincine kavuşturmaktı.

Sayıları söyletmek, onları dikkatle karşılaştırarak inceleyenlere Yücel'in Bakanlık hizmetinin Millî Eğitimimize getirdiği büyük gelişme ve atılımı tam anlamıyla açıklar: (1)

İLKÖĞRETİM'de :

Yılı	Okul	Öğretmen ve eğitmen	Öğrenci sayısı
1938	6.545	15.776	746.179
1946	14.993	30.264	1.442.719

Bu artışta, köylerde eğitmen örgütü kurulmasının büyük payı olmuştur. ATATÜRK'ün eğitimcilerimizden istediği «pratik tedbirler»le «köy eğitimi» gerçekleşiyordu.

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME'de:

1938'deki 11 öğretmen okulu, 1946'da 20 büyük köy enstitüsü ile 31'e; öğrenci sayısı -7 kattan fazla artarak- (1938'de 3.000 bile yokken) 20.000'in üstüne çıkmıştı. 20 Köy Enstitüsünde 20 de Eğitmen Kursu vardı. (Okuyacak çocuk sayısı bir öğretmene az olan küçük köyler için -0 köylerden alınan askerlikte üstün başarı göstermiş gençlerden- eğitmen yetiştiriliyordu. 1946'da küçük köylerde çalışan eğitmen sayısı 10.000 kadardı. Bu eğitmenlerin köylerinde okuttukları çocuklardan pek çok değerli öğretmen, aydın yetişti.)

1960'da okulsuz tek köy, öğretmensiz tek çocuk kalmıyacaktı, hem de en ileri memleketlerdeki gibi, plânlı, güzel ve bakımlı binalarda, bol ders araçları, öğretim gerelçeri içinde «Baraka Okul» o zamanlarda akıldan bile geçmez, Millî Eğiitmimiz için böyle bir düşünce geçse veya söylense bir suikast sayılırdı.

KÖY BÖLGE OKULLARI :

Ortalama her 10 köy için bir Bölge Okulu kurulması, o köylerin ilkokullarını bitirmiş çocuklarıyla gençlerinin bu bölge okullarında tarım, teknik, sanat, sağlıkçılık, kooperatifçilik... v.b. alanlarda köyün muhtaç olduğu meslek adamlarının yetiştirilmesi plânlanmış, bölge okulları kurulmaya başlanmıştı.

TEKNİK ÖĞRETİM'de:

	Erkek Teknik Öğretimde			Kız Teknik Öğretimde		
Yılı	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğenci
1938	16	237	3.031	27	378	9.400
1946	99	2.149	28.907	118	1.265	25.828

	Ticaret Öğretiminde			Köy Kurslarında		Kısa Süreli Kurslarda	
Yılı	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Kurs	Öğrenci	Kurs	Öğrenci
1938	5	56	1.381	1	45	0	0
1946	25	394	6.242	309	6.592	13	1.242

YÜKSEK TEKNİK VE MESLEKÎ OKULLAR'da:

1938'de ancak 150 öğrenci varken, 1946'da bu sayı 3.774'e çıkmıştır.

	YÜKSEK ÖĞRETİM'de				FAKÜLTELER'de			
Yılı	Okul	Öğrenci	Bitiren	Öğretmen	Okul	Öğrenci	Bitiriren	Öğretici
1938	10	2.862	569	383	7	6.522	719	454
1940	14	5.823	1.398	659	10	18.464	2.077	1.094

İstanbul Üniversitesi, Teknik Üniversite, Ankara Üniversitesi binalarında, donatımlarında ve kuruluşlarındaki mükemmelliklerini, köklü gelişmelerini, özellikle özerkliklerini Yücel'in çabalarıyla sağladılar. (Bu alandaki hizmetin anlam, değer ve ölçüsünü, o yıllarda İstanbul Üniversitesi Rektörü olan rahmetli Prof. Dr. General Tevfik Sağlam'dan dinlemek gerekti.)

Eski Eserler, Müzeler ve Kütüphaneler Alanında da:

Gelişmeler çok geniş olmuş, bir hayli il, bölge ve pek çok okul kütüphaneleri ile bölge müzeleri kurulmaya başlanmış, kurulu olanlar genişletilmiştir.

Hele Yayım Alanında:

İnsanlığın düşünmeye ve yazmaya başladığı günden beri düşün hazineleri olan klâsik eserlerden 1940-1941'de 13,ü ile başlayan çevri (tercüme) hızı o kadar artmıştı ki, 1946'da 173'e çıkmış, o 5 yıl içinde çevrilenlerin sayısı 531'i bulmuştu. (1926'da o yılların en değerli bilim, sanat ve düşün dergisi olan ve yurdumuzun önemli sorunlarını incelemeye çalışan (HAYAT) mecmuasında klâsikler konusuna değinen bir yazıda klâsiklerin dilimize çevrilmesi için şu fikir ortaya atılıyordu: Azerbeycan'da Azerî Türkçesine çevrilmiş olanların alınarak az bir değiştirme ile bizim dilimize uydurulması ve yayınlanması.)

Yücel zamanından bugüne kadar geçen 20 yıllık süre içinde de hemen ancak onun 5 yılda yaptırdığı kadarı yayınlanabilmiştir. Bu da ondan kalan hızla olmuştur. Yine onun zamanında klâsikler okullarda gerçekten okunurken, ondan sonra, onların okunmasının kaygılı olduğu günler de gelmiş, okullardan klâsiklerin okunmasını sağlama diye bir kavram kalmamıştır.

Klâsiklerden ve pekçok çeşitli yayımlardan başka gittikçe büyüyen öğrenci kitlesine ders kitaplarını kendi basımevlerinde, artık hasretini çektiğimiz güzellikte bir kâğıt ve bir baskı ile bastırarak, pek ucuz fiatla günü gününe ulaştırması. Bakanlığın o zamandaki dar kadrosuna rağmen, ülkü heyecanı ve inancı olunca, neler yapılabileceğini gösteren örneklerdir.

Hasan Âli'nin bakanlığı süresince yapılan yayım miktarı İbrahim Müteferrika tarafından basılan ilk eserlerden Hasan Âli'nin bakanlığa başladığı güne kadar (200 yılda) çıkanların sayısından çoktur iddiası gerçek olsa gerek.

Yücel'in yayımına başlattığı kamuslar (ansiklopediler) ve sözlükler yalnız başına ona eğitim ve kültür tarihimizde çok şerefli bir yer kazandırır.

1940 İslâm Ansiklopedisi
1943 İnönü - Türk Ansiklopedisi
1943 Sanat Ansiklopedisi
1944 Son Sadrazamlar
1944 Hukuk Lûgatı (Türk Hukuk Kurumunun hazırlaması ile)
1944 Türkçe-Fransızca Lûgat (1948'den sonra durdurulmuş.)
1946 Osmanlı deyimleri ve terimleri sözlüğü.

Bu arada çeşitli bilim dallarının terimleri için sözlükler.

Dergiler :

1939 İlköğretim
1939 Güzel Sanatlar
1940 Meslekî ve Teknik Öğretim
1940 Maarif Vekâleti, sonradan Kültür Bakanlığı mecmuası
1940 Tercüme Dergisi
1941 Tarih Vesikaları
1943 Kadın - Ev
1945 Köy Enstitüleri.

Bu arada Tebliğler Dergisi'ni de saymak gerektir.

Özel teşebbüs de Millî Eğitim Bakanlığının bu çabalarına katılmış ve çok değerli dizinler (seriler) yayınlanmaya başlamıştı (bunlar da sonradan durdu). Çünkü bu çabalara uygun olarak genç kuşakta, öğrencilerde ve aydınlarda, ancak gelişmiş memleketlerde görülen geniş bir okuma atılımı ve aşkı başlamıştı.

Güzel Sanatlar:

Tiyatro eserlerinden Güzel Sanatlar Dergisinden başka Sanat Takvimleri de onun yayınları arasındadır.

Devlet Resim ve Heykel Sergilerinin açılması;

Ankara'da Devlet Konservatuarı'nın kurulması ile müzik ve temsil alanında geniş ölçüde bir sanatkâr kuşağının yetiştirilmesi;

Sergievi binasının tanınmış mimar Prof. Bonatz'ın sanatkârlığı ile Devlet Tiyatro ve Operası haline konması;

Depo olarak kullanılan bir salonun küçük tiyatro haline getirilmesi;

Ve bugün büyük şehirlerimizde müzik, temsil, hattâ resim alanında gördüğümüz büyük teşebbüsler bile gerçekte 1936 - 46 yıllarının Saffet Arıkan'ın ve Yücel'in Bakanlığı zamanının eserleridir.

O gelişme ve atılım iledir ki, yurdumuzda «Faust» gibi operaların kendi sanatkârlarımız tarafından temsili, «Yunus Emre Oratoryosu» gibi yüksek eserlerin hazırlanması ve yürütülmesi mümkün olmuştu. Yazık ki, bugün o oratoryoyu dinlemek imkânından bile yoksunuz.

Bugün dünyanın müzik, temsil ve resim alanındaki en ileri memleketlerinde Türk Sanatçılarının topladıkları taktir ve hayranlıkta, övgülerde Yücel'in sanatkâr ruhunun aşk ve heyecanını görmek yanlış olmaz.

Güzel sanatlar alanındaki o tutuş, o hız, o gelişme sürse idi, bugün sadece büyük şairlerimizde görebildiğimiz müzik, resim ve temsil alanındaki nimetler bütün yurda, büyük şehirlerimizin gecekondu semtlerine, küçük şehirlerimize, hattâ belki bazı köylerimize kadar yayılmış olacaktı.

Yücel, Millî Eğitim üzerinde düşünme, karara varma ve işe girişmeyi bir Bakanlık özgüsü, -imtiyazı- olmaktan da çıkarmış, onu bütün Millî Eğitim topluluğuna mal etmişti. Bakanlığının ilk yılında 1939'da köy öğretmenlerinden üniversite profesörüne kadar her alanda meslektaşlarla ilk, 1942'de ikinci Millî Eğitim Şûralarını toplamış, onların hiçbir etki altında ve yapmacık olmadan hür fikir ile verdikleri bütün kararları eksiksiz uygulamıştı. Sonraları bunun da hayli değiştiği görüldü. (Kanununa rağmen artık Millî Eğitim Şûrası toplanmamaktadır.)

Hasan Âli ve arkadaşları gerçekte, Başöğretmen Atatürk'ün, Türk toplumunun yapısını ve kültürünü «muasır medeniyet seviyesinin üstüne» çıkarmak amacında gösterdiği yolda, onun düşüncelerini uygulamaya ve isteklerini gerçekleştirmeye, çalıştılar. O ülkü ve iman dolu çalışma iledir ki bugün büyük şehirlerimizde kurulan tiyatroların sahnelerinde, onları aylarca dolduran seyircilerin, konserdeki dinleyicilerin gelişmiş zevklerinde dünyanın büyük sanat çevrelerinde alkışlar toplayan sanatkârlarımızın başarılarında onun sanatkâr ruhunu ve engin zekâsını görmek gerektir.

Düşün adamı, bilim adamı, duygu adamı, gönül adamı Hasan Âli, zekâsı ile hizmetleriyle milletimizin yeteneklerine akış verdi. Onun aşkına, heyecanlarına ülküsüne katılan bugün kimisi hayatta, kimisi rahmette iş arkadaşlarını da onun bir talihi olarak belirtmek gerektir: En başta ilköğretim ve köy eğitimi seferberliğinin plânlarını yapan ve uygulayan Tonguç'u, teknik öğretim seferberliğinin başı ve gerçekleştiricisi Rüştü Uzel'i, ona büyük güç veren, önüne çıkması mümkün her çeşit küçük hesapların, kördüğümlü işlerin, dar düşüncelerin oyalayıcı etkilerinden onu koruyan engin ruhlu müsteşarları Rıdvan Nafiz Edgüer'i, İhsan Sungu'yu zamanla daha çok minnetle anacağız.

Geniş ölçüde uygulanan bir geleneğimiz vardır. Bu geleneğimiz Millî Eğitim Bakanlığımıza bir kadirbilirlik ödevi yüklemektedir. Bugün bizim Millî Eğitim tarihimizde özel bir yer alan ve yakın bir gelecekte de dünya eğitim tarihinde yer alarak yaşayacak olan Yücel'e karşı Bakanlığımızın ve eğitimcilerimizin bu ödevlerini yapmayı geciktirmemeleri gerektir: Şehirlerimizdeki birer büyük okula onun adını vermek, yeni yetişen öğretmen kuşaklarına onun kişiliğini ve değerini tanıtmak için, öğretmen okullarımıza, büyük eğitimcilerimizle birlikte, onun da resmini astırmak ve Eğitim Enstitülerimize onun büyük birer büstünü koydurmak.

Millî Eğitimimizde «Hasan-Âli Yücel çağı» diyeceğimiz yılların atılımları, gelişmeleri ve hızı bugünlere kadar sürmüş olsa idi, Devlet Plânlama Teşkilâtımızın 10 yıl sonrası için tasarladığı sonuçlar ve varışlar daha 5 yıl, 6 yıl önce, 1960'da tümüyle gerçekleşmiş, milletimiz yüzde yüz, millî eğitimin nimetlerine ve büyük çoğunlukla da meslek eğitiminin kıymetlerine kavuşmuş olacak, Devlet Plânlama Teşkilâtımız gelişmiş, ileri bir milletin, 21. nci yüzyılın yaşama düzeyine ve kültürüne kavuşmasını sağlayacak plânlar üzerinde çalışmak ve tedbirleri, ilkeleri, metodları saptamak ödevi karşısında kalacaktı.

Bu oluş karşısında, değerlendirilmeden akıp gitmiş bunca yılların milletimize neler kaybettirdiğini düşünmek gerek.

Önümüzdeki 10 yıl içinde Millî Eğitim Plânının yüzde yüz gerçekleşebilmesi de Hasan-Âli çağının dinamik ve özverili, heyecanlı ruhlarına, zekâlarına ve karakterlerine muhtaçtır. Bu olmazsa, plânın gerçekleşeceği -geçen yıllara bakarak diyebiliriz ki- çok, hem pek çok şüphelidir.

Hasan-Âli çağının atılımları, gelişmeleri ve hızları devam etmiş olsaydı, Atatürk'ün, onun oncülerinin ve artçılarının ruhlarını sızlatan, fakat şimdi pek çoğumuza hiç de ağır gelmeyen ve kendisini kabul ettiren «az gelişmiş» yani gerçekte (geri kalmış) memleket olma niteliği ve talihsizliği Türkiye için alın yazısı olmıyacaktı.

İşte bunun içindir ki, bütün Türk öğretmen topluluğu plânlı kalkınma hamlesini gerçekleştirecek kültür ve eğitim seferberliğini, Yücel devrinin hızlı atılımlarını, gelişmelerini, o devrin dirik ve ülkücü tutumunu -ayrıca mesleğin ve meslektaşların huzurunun, değer ve onurunun sağlanmasını- dört gözle, hasretle ve sabırsızlıkla bekliyor.

Yurdumuzu bir an önce, «az gelişmiş» memleket olmak alın yazısından kurtarmak için bu seferberlikte gönüllü ülkü erleri olan Türk Öğretmenleri bugün de her hizmete hazırdır.

(1) Sayılar, Meslekî ve Teknik Öğretim İstatistik ve Yayın Müdürlüğünün «Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumlarıyla İlgili Rakamlar II» eserinden alınmıştır.

Babalar ve Oğullar

Doç. Dr. Cavit Ortan TÜTENGİL

Değişme ve gelişme ihtiyacı içinde bulunan toplumlarda «oğullar» a bağlanan büyük ümitler vardır. Fikir ve sanat adamı olarak önde gelenler bir yandan ümitlerini gerçekleştirecek «İnsan»ı ortaya koyarken kendi oğullarının dabu örneğe uygun bir biçimde yetişmesini isterler. Bizim toplumumuzda «kızlar»ın yapı değişikliğine yol açacak ölçüde etkili olabileceği düşünülmediği için de «örnek» ler daima oğullar üzerine kuruludur. Böylece, toplumu etkilemek isteyen yazarlarımız bekledikleri kuşağın bir tablosunu bize vermişlerdir.

Bu konuyu ele almama sebep Mehmet Akif'in oğlunun ölümü ile ilgili haberler oldu. 25 Ocak 1967 tarihli gazetelerde şunlar yer almıştı: «Şair Mehmet Akif Ersoy'un oğlu Mehmet Emin Ersoy, dün Tophanede Hacı Mimi sokağında bir kamyon kasası içinde ölü bulunmuştur. Nöbetçi Savcılıkça morga kaldırılan 45 yaşındaki Mehmet Emin Ersoy'un, bir kalb krizi sonunda öldüğü anlaşılmıştır. Devamlı olarak alkol alan Mehmet Emin Ersoy'un cenazesini kaldıracak bir makam bulunamadığı için ceset uzun süre sokakta kalmıştır. Üç yıl önce eşi ölen Mehmet Emin Ersoy, kendini uyuşturucu maddeye vermiş ve Tophanenin arka sokaklarında yaşamaya başlamıştı.»

Bu haberi üzüntüyle okurken aklıma ilk gelen Tevfik Fikret'in oğlu Halûk'un, bir başka türlü acıklı olan ölümü geldi. Edebiyatımızın birbirine karşıt tutumda da olsa bu iki ülkücü şairi, içinde kendi oğullarının da bulunduğunu hayal ederek özlemini duydukları nesli ortaya koymuşlardı. Mehmet Akif'in «Safahat» ve Tevfik Fikret'in «Halûk'un Defteri» adlı kitapları bu konuda bize yetesiye yardımcı olmaktadırlar.

Mehmet Akif'in konuyu şöyle ortaya koyduğu görülür:

«Bizi kim kurtaracak, var mı ki bir başka nesil?

— Âsım'ın nesli, hocam

— Nerede?

— Hayır haksızsın.» (1)

Görüldüğü gibi Mehmet Akif kurtarıcı nesil olarak «Âsım'ın nesli» ni düşünüyordu. «Belli bir uzvu için ayrı çalışmış Hilkat» diye idealize ettiği Âsım, şairin «Ramazan vak'ası» diye adlandırdığı Üsküdar iskelesi olayında, Ramazan günü «Bafra» içen yolculara karşı verdiği kavga ile kişiliğinin ana çizgilerinden birini ortaya koyar. Mehmet Akif'in, oğullarını da içinde düşündüğü «Âsım'ın nesli» şairin ayrıntıları ile bilinen dünyasını gerçekleştirmek amacını güdüyordu.

Tevfik Fikret'in büyük ümitlerle yüksek öğretim için İskoçyaya uğurladığı Halûk da başka türlü bir gelişme çizgisi izleyerek, vatandaşı olduğu Amerika Birleşik Devletlerinde bir Presbiteryen Rahibi olarak geçen yıllarda hayata gözlerini yummuştu. Tevfik Fikret, beklediği neslin öncüsü olarak düşündüğü oğluna şunları söylüyordu:

«Bize bol bol ziyâ kucakla getir:
Düşmek etrafı görmemektendir.» (2)

Tevfik Fikret dünyanın «insanla» cennete döneceğine herşeyin «kudret-i irfan» ile gerçekleşeceğine inanıyordu. «Halûk'un Âmentüsü adlı şiirinde bir aforizma özelliği kazanan temel görüşlerini bulabiliriz.

Babalar ve oğullar açısından üzerinde durduğumuz iki örnek, itiraf etmeli ki, hayal kırıcıdır. Tevfik Fikret'in büyük ümitlerle Batıya uğurladığı oğlu için yazdığı şu mısralar, benzeri bütün olaylar için de gerçekleşmemiş bir özlem olmaktadır:

«Zahmetin himmetin ve fazlın için
Koyar elbet vatan, bu hasta nine
Bir sıcak bûse terli nâsiyene!...» (3)

Konuyu bireysel plândan çıkararak toplum plânına getirdiğimiz zaman nesiller arası ilişkiler ve etkiler bakımından üzerinde durulmağa değer sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bunlar üzerinde kısaca da olsa durulması yerinde olur.

1 — Nesiller arasındaki görüş ayrılıkları olağan sayılmalıdır. Bir atasözümüzün de belirttiği gibi «Boynuz kulaktan sonra çıkar ama, kulağı geçer.» Rus romancısı Turgeniev (1818 - 1883) dilimize de çevrilmiş olan «Babalar ve Çocuklar» adlı kitabında nesiller arası çatışmayı ve görüş ayrılıklarını ustaca ortaya koymuştur.

2 — Devrim geçiren ülkelerde intiharlara kadar varan bunalımlar nesiller arası ilişkilere bir «çatışma» durumu getirmektedir. Yeni değerler düzeni karşısında tepki gösteren, hiç olmazsa çoğunluğu itibariyle çekimser kalan olgun nesle karşılık genç nesil aşırılıklara sürüklenmektedir. Aşırılık gelişimi, çeşitli çevrelerden gelen baskı ile orantılı olmaktadır.

3 — Evrene açılan az gelişmiş ülkelerde köklü değişme isteği ve çok hızlı sosyal değişmeler bir insan ömrüne girmesi akıllara durgunluk verecek görünüşler kazanmaktadır. Türk okuyucularının «Tek bir Dünya» adlı kitabiyle tanıdıkları Wendell L. Wilkie'nin «Üçüncü Dünya» insanlarını düşünerek öne sürdüğü gibi «Onların hayatı, gelecek on yılda, son on yüzyılda olduğundan daha çok değişecektir.»

4 — Halk kaynağı ile beslenmeyen, halkla ilişkilerini yitiren aydın kuşakların, üne ve iktidara kavuşmuş «büyük» insanların aile çevresindeki ihmal ve itilmişliğin de bir sonucu olarak bocaladıkları, eskilerin deyimiyle «hayırlı halef» olmaktan çıktıkları görülmektedir. Cumhuriyet döneminin başlıca «yıldız» larını baba oğul açısından gözden geçirecek olursanız iyi örneklerin azınlıkta kaldığını hayret ve esefle tesbit edeceksiniz.

5 — Yeni bir dünya özlemini genç kuşaklara bağlamak ne kadar olağansa bunu sadece «oğul» lardan beklemek de o kadar gerçek dışıdır, akıl dışıdır. Bir cinsiyet ayırımına yer vermeden, bir önceki neslin «örnek davranış» ları ile beslendiği ölçüde ona yakın olan yeni kuşaklar elbirliği içinde toplumu daha ileriye götüreceklerdir.

SONUÇ:

Akıl gözü ile olaylara bakanlar için Mehmet Emin Ersoy, Halûk ve daha önceleri toplum bakımından kaybedilmiş değerlerdir. Bir de bunlara, eğitim nimetinden yararlanamadığı, olanakları elvermediği için kabiliyeti ve istidadı ölçüsünde topluma yararlı kılınamıyan milyonları katınız. Toplum bilinci taşıyan yöneticiler için «Babalar ve Oğullar» konusunun temel taşı ve temel sorunu budur.

(1) Bk. Mehmet Akif Ersoy, Safahat, İstanbul 1950. 3. basım. S. 424.
(2) Tevfik Fikret, Halûk'un Defteri, İstanbul 1945, s. 36
(3) Adı geçen kitap s. 45 (Cumhuriyet'ten)

Hasan Ali Yücel

(Baştarafı S. 1 de)

O'nun zamanında ,değerli arkadaşları zamanında atılmıştır.

Dünya klâsiklerinin Türkçeye çevrilmesi teşebbüsü, O'na aittir.

Üniversitelerin muhtariyeti, Hasan Âli Yücel devrinin mahsulüdür. Güzel sanatlara önem verilmesi hızlanmıştır.

Yücel'in hizmetlerine çok minnetimiz vardır, rahmetle anıyoruz, sevgi ile anıyoruz»

Dil Tarih, Coğrafya Fakültesi Profesörlerinden Mustafa Akdağ ise yaptığı konuşmada Siyasî tarih öğretmeni olarak Cumhuriyet öncesi ve sonrası sosyal, ekonomik ve eğitim gelişmelerini açıkladıktan sonra şöyle demiştir:

«Toplumumuzu kurtarmak fedakâr öğretmenlerimizin alınlarında yazılıdır. Öğretmenlerimiz «Hayatta en hakiki mürşit olan ilmin» arkasındadır. Toplumumuz geriye gitmiyecek, kurtulacaktır.»

Daha sonra yine Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi Profesörlerinden Melahat Özgü; Yücel'in Tercüme anlayışı üzerine yaptığı konuşmada Yücel'in Tercüme alanında da yaptığı unutulmaz hizmetlerini belirtmiş ve «Kitaplığımızı dolduran yüzlerce Tercüme eserleri Hasan Âli Yücel için dikilmiş anıttır» diyerek sözlerini bitirmiştir.

O'nun yolunda yürüyen arkadaşlarından olan Köy Enstitüleri harcına teri, emeği karışan eğitimcilerimizden M. Rauf İnan ise Yücel'in Millî Eğitime olan hizmetlerini ayrıntıları ve rakamlarıyla belirttikten sonra Millî Eğitim Bakanına şu tavsiyede bulunmuştur:

«Millî Eğitim Bakanına düşen görev; millî eğitimde gelenek halinde olan büyük eğitimcilerimizin adlarının okullara verilmesi geleneğine uyarak birkaç kuruluşa Hasan Âli Yücel adının verilmesidir.»

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu Genel Başkanı ve Sakarya Milletvekili Hayrettin Uysal ise konuşmasına Yücel'in Köy enstitüsünde okuma olanağını bulan bir köylü çocuğu olarak O'na ve ülküsüne olan bağlılığını belirterek başlamış, köy enstitüleri hareketinin çıkarcılarca nasıl baltalandığını belirtmiştir. Dün olduğu gibi bugünde temeldeki halkı uyandırmağa çalışanlara yapılan baskıları da belirten Uysal, Hasan Âli'nin ortaya çıkardığı kuşak açık seçik toplumcu kuşaktır. Ekonomik, sosyal yapı düzeninin gelişmesini ve sağlam temeller üzerine oturtulmasını istiyen kuşaktır. O-na lâyık olduğumuzu anlatmak, anlamıyanların kafalarına iletmek lâzımdır. Toplumcu aydınlar rahatlarını bozup halk yığınlarının arasına çile çekmeye gitmelidir» demiştir.

Daha sonra T.R.T. Genel Müdür yardımcısı C. Memduh Altar bir konuşma yaparak Yücel'in Türk Güzel Sanatları üzerindeki hizmetlerini belirtmiştir.

40 Yıllık eğitimci olan konuşmacı Yücel'le 4 yıl çalışabilme mutluluğuna erenlerdenim dedikten sonra; Yücel Türk sanatına uluslar arası bir değer vermiştir. Sanatçılarımız onun çabalarından sonra milletler arası ün yapmıştır. Genç kuşakların dönmeden bu yoldan yürümesi gerekir» demiştir.

Nebi Dadaloğlu Yücel için yazdığı gazetemizin dördüncü sayfasındaki şiirini okumuş daha sonra bir konuşma yapan Emin Karakuş Yücel'in yayın hayatımızdaki hizmetlerini belirtmiştir.

Can Yücel ve bir grup öğretmenin birlikte söyledikleri Ziraat marşıyla törene son verilmiştir.

Bazı öğrenci kuruluşlarının Yücel hakkındaki duygularını belirten yazılar zaman zaman programı yöneten Fikri Uğur tarafından okunmuştur.

Öğretmenlere ve Eğitimcilere Sunulur:

EĞİTİM ANSİKLOPEDİSİ'nin

Beş'nci Fasikülü Çıktı. Her Fasikül 5 Liradır,
Sipariş adresi: Ansiklopedi Yayınevi, P. K. 7
Bahçelievler, Ankara
Yöneten: Arif Gelen

Senatoda genel görüşme tartışmalara yol açtı

(Baştarafı S. 1 de)

Hiç şüphesiz bazı temiz öğretmenleri de kapsayan ve bütün öğretmenlerin yüzde birini temsil eden bu cüce kuruluş, iki büyük dev örgüt le yaptığı savaşta hep kazançlı çıkmaktadır. Bu anlaşılmaz başarının sağlanmasın da partizanların etkisi altında işleyen devlet mekanizmasından elde edilen üstün des tek, esas rolü oynuyor. Bakanlığın merkez örgütünde Kültür Müsteşarı, İlköğretim Genel Müdürü bu dernektendir. (Köy Enstitüsü mezunlarını temizleyeceğim) diyen kimse, Genel Müdürdür. Hazırladığı Muallimler Birliği Tüzüğünde (Köy Enstitüsü mezunları hangi yüksek okulu bitirirse bitirsinler, bu derneğe üye olamazlar) kaydını koyan Öğretmen Okulları Genel Müdürü bu dernektendir. Yeni atamalarda en önemli ölçü bu derneğe üye olmaktır. Kârlı bir alışveriş başlamıştır. Buna katılmayanların vay haline.» Millî Eğitim Bakanlığı Tercüme Bürosdndan ayrılmak zorunda kalan mütercimlerin yılda 300 lira gibi sembolik bir para aldıklarını belirten Yıldız «Esas anlaşmazlık çevirilerin kültür Müsteşarlığınca sansür edilme arzusudur» demiştir.

Yıdlız, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bulunan Devlet Tiyatrolraında bir tip vatan cephesinin kurulmakta olduğunu belirtmiştir.

Altında politik parmakların bulunduğu öğretmen aleyhtarı bazı tertipleri de ortaya koyan Yıldız, Balıkesir'de bir kadına saldıran bir kişinin Bakanlıkta genel müdür yapıldığını da hatırlatmış, öte yandan yine 27 Mayısa en ağır şekilde saldıran ve ağırceza davası görülmekte olan bir kimsenin Çumra ilköğretimin başına getirildiğini bildirmiş ve şöyle konuşmuştur:

«Buraya kadar söylediklerimiz Bakanlığın adaletsiz, tek yönlü partizanca tutumunun ifadesidir. Bakanlığı yönettiği anlaşılan Milliyetçi Öğretmenler Derneği üyelerinin kesinleşmiş suçları son afla düşen ve o kişilikleriyle öğrencisi karşısına çıkmaları Millî Eğitime hakaret sayılacak durumda iken, bunları en iyi yerlere atayan bir mekanizmanın karşısındayız. Bu mekanizma kendi felsefe ve doktrinine uyduramadığı öğretmenlere, atılan çamurlardan temizlenenlere bile, haklarını vermekte inanılmaz bir direnme göstermektedir. Bu da Bakanlığın tek yönlü partizanca adaletsizliğini, Anayasanın hukuk devleti ilkesini tanımamak derecesine varan bir kanun dış ıdavranışıdır.»

Yıldız daha sonra bu yasa dışı partizan ve tek ayaklı çarkın zulmüne uğrayan öğretmenlerden örnekler vermiş «Bu işlemler yalnız kişiye, değil, hukuk düzenimize, hattâ Anayasanın memurlara sendika kurma hakkına karşı gelen, Anayasaya zulüm yapan bir işlemdir.» demiş tekrar dil devrimine değinmiş, «Dil devrimine karşı yürütülen kampanya dehşet vericidir. Atatürkün 1935 Kurultayı açış demecindeki sözlerinden dahi örnekler vererek, buna «bolşevizm» adı takan bir kampanya, Meclis kürsülerini de kullanmaktadır. Atatürk'ün ruhuna bir işkence yelteni şi saydığımız bu öz Türkçe düşmanlığı, eskiden de genel devrim düşmanlığının ilk adı mı olmuştu» şeklinde konuşmuştur.

Ahmet Yıldız sözlerine özetle şöyle son vermiştir:

«Bütün bu olaylar yanyana getirilince, yeni bir rejim yaratma çalışmalarının bütün unsurları belirgin hale gelmektedir. Komünistlerin burjuvazilikten ve yeni demokrasilerin faşizm ya da nazizmden temizleme yöntemlerinin bir neofaşizm yaratır kanısını verir şekilde uygulanmasını görmekteyiz. Bunu kimler yapıyor? Sorusuna açık bir karşılık bulmak da güçtür. Sonuç olarak tablo şöyle görünüyor:

İşlem eylemlerin partizanlık yönü AP markası taşıyor Görev ve yetkisini kötüye kullanan bazı devlet memurları bu partizanlığın ağaçları olmaktadır. Öğretmenlere karşı tanık olduğumuz baskı ve işkencenin baş sorumlusu sayın Bakandır. Ancak durum AP'ni de aşan, sayın Bakan ve Müsteşarını da bir kenara iten bir vahim halin Türkiyemizde varlığını göstermektedir. Türlü aşırılıkların koalisyonu, akımların sarstığı Türkiye ortamında Millî Eğitim Bakanlığını ara yaparak yeni aşırılıkları da körüklemek suretiyle tam anarşi yaratmak isteyen bir gizli çalışma karşısındayız. Meydanda görülenlerin, esasında bu şebekenin maşaları olduğu kanısındaüız. Bu tablonun arkasındaki büyük kuvvet nedir? Bu müthiş gücü nereden alıyorlar? İleriyi göremiyen kısa süreli çıkarlarını düşünenler le bu ortamdan kendine göre yararlanma yarısındadırlar. Bunun sonucu öyle bir şaşkınlık yaratıyor ki:

1 — Adı millî olan bir Bakanlık, millileştirmeden söz edenleri kovuşturuyor.

2 — Millî bağımsızlık, millî kaynaklar ve yabancı kopyacılığından söz edenleri suçlu görüyor.

3 — Çileli ulusun dertlerinden söz etmeyi yasaklıyor.

4 — Atatürk'e dinsiz ve dönme, kâfir diyen, devlet sorumlularına ateş püsküren ve CHP. ni moskof emrinde gösteren yayınları devlet kesesinden milyonlar ödeyerek okullara gönderip gençliğin zehirlenmesine aracılık ediyor.

Ulusal tarihimizin unutulmaz çirkinliği olan vatan cephesi yeni bir şekil ile fakat Bakanı da kullandığı kanısını veren bir pervasızlıkla, Millî Eğitimimize musallat olmuş bir haldedir. Bu memleketi seven ve tehlikenin ne'liğini kavramış bulunan herkesin harekete geçmesi zamanı geçmektedir.»

SENATODA İKİNCİ GÜN

Öğretmenlere yapılan baskılarla ilgili olarak Cumhuriyet Senatosunda açılan genel görüşmeye 24/Şubat/1967 günü de devam edilmiştir.

Sabah oturumunda ilk sözü alan AP sözcüsü Tevetoğlu ogün de çirkin politikacı örneğini bir kez daha vermiş, tüm Atatürkçü ve gerçek milliyetçi öğretmenlere çamur atmıştır.

SELÂHATTİN ÖZGÜR'ün KONUŞAMSI

Genel görüşme önergesinde imzası bulunan üyelerden Tabiî Senatör Selâhattin Özgür, Millî Birlik Grubu adına yaptığı konuşmada önce öğretmenlerin çeşitli yönlerden baskı altında tutulmak istendiğini ve siyasî iktidarın kendi hayat görüşünü eğitime hâkim kılmak için gayret sarfettiğini, buna yanaşmayan öğretmenleri tasfiye etmek, yıldırmak yoluna başvurduğunu belirterek başlamıştır. Özgür, öğretmenlere yapılan baskılarla ilgili geniş izahlarda bulunmuş, yapılan haksız ve usulsüz tayinleri, nakilleri örnekler vererek anlatmıştır. MBK sözcüsü, «Öyle bir zihniyet ile karşı karşıyayız ki, sen yapacaksın edeceksin ve ne yapıyorsun diyenlere en ağır ithamlarda bulunacaksın.» dedikten sonra Bakanın durumuna da değinmiş, «Biz bir yıpratma politikası değil, kendi kendini yıpratmış ve hattâ tüketmiş olan bir Bakandan ve onun arkasındakilerden hükümet ve iktidar partisini kurtarmak istiyoruz.» şeklinde konuşmuştur.

Özgür Millî Eğitim Bakanının kendi meslektaşlarına karşı gerçek dışı isnat ve ithamlarda bulunduğunu, her jurnalı gerçekmiş gibi kabul edip işlem yaptığını söylemiş ve «Bu, hukuk devleti ve sorumluluk anlayışıyla ne derece bağdaşabilir. Takdiri sizlere bırakıyorum.» demiştir.

Öğretmenlere yapılan baskının amacının öğretmen kitlesini Atatürkçülük, modern eğitimcilik, 1961 hürriyetçiliği içinde toplumu çağdaş uygarlık seviyesine çıkartmak görevinde etkisiz duruma düşürmek, bundan faydalanarak öğretmen kitlesine ırkçı, mukaddesatçı, gelenekçi bir doktrin aşılamak olduğunu söyleyen Özgür konuşmasını şöyle tamamlamıştır:

«İktidar sözcüsü kürsüden savcılara bir takım ihbarda bulunacağı beyanlarıyla haklı, önemli işler yapıyormuş gibi görülmek hesabı ve hevesi içindedir. Bunlar doğru ise, hükümetin Adliye Bakanlığı yoluyla şimdiye kadar çoktan görevini yapmış olması ve Yüce Senatonun huzuruna bağımsız mahkemelerden alınmış mahkûmiyet ilâmlarına dayanarak gelmesi gerekmez miydi? Milliyetçiliği, siyasî hesaplarının beceriksizce bir vasıtası, Türk Milletinin komünizmle mücadele duygusunu siyasî prestijinde bir ticaret metaı halinde kullanmak isteyenlerin otura bileceğini hesaba katmalarını tavsiye ederiz.»

Daha sonra şahıslar adına konuşmalara geçilmiştir. İlk sözü kontenjan Senatörü Zerrin Tüzün almış, öğretmenler arasında ayırma yapıldığının artık tartışma kabul etmez bir gerçek olduğunu söylemiş, öğretmenlerin Bakanlığa karşı güvenlerini kaybettiklerini belirtmiş, «Meselenin özü buradadır. Bunun üzerinde durmak gerekir» demiştir.

AP'li sözcü Tevetoğlu'nun ithamlarına maruz kalan CHP Denizli Senatörü Hüseyin Atmaca konuşmasına «Nefretle karşıladığımız komünizme inanmış olmak şöyle dursun selâm vermiş olanları bile lânetleriz.» diyerek başlamış, hiç bir inceleme ve tahkikat yapılmadan bazı jurnalcilerin ihbarı ile öğretmenlerin cezalandırılmasını tasvip etmediklerini belirtmiştir.

Atmaca daha sonra Tevetoğlu'nun şahsına yöneltiği iddiaları ve isnatları da cevaplamış konuşmasına şöyle devam etmiştir:

Dedikoduları bu kursüye getirmek doğru mudur? Her söylenene inanmak doğru mudur? Meselâ derler ki: Tevetoğlu mütehassıs olmadığı halde mütehassıs doktor levhasını asmıştır. Eşantiyon ilâçları satmıştır. Şimdi ben buna inanacak mıyım.?

Meselâ derlerki: Tevetoğlu Amerikan tebasına geçmek istemiştir, fakat Teksas Muhaceret Dairesine yaptığı bu müracaat, Türkiye'de eski bir mahkûmiyeti olduğu gerekçesi ile reddedilmiştir. Buna inanacak mıyız? Meselâ derler ki: kızı halen Türk kanunlarına göre nikâhlı olmadığı halde bir Amerikalı çavuşla yaşamaktadır. Şimdi buna inanacak mıyız?

Eğer dedikodular ve isnatlar devam ederse, ikimiz de nüfus kâğıtlarımızı ortaya atalım, kiminki temizse ortaya çıksın.»

Bunun üzerine iki günden beri aklına gelen herkese ağır itham ve isnatlarda bulunan Tevetoğlu.nun benzinin sapsarı kesildiği görülmüştür. Tevetoğlu bazı AP. lilerin protestoları üzerine kendine gelmiş ve bağırıp çağırmaya başlayarak, sataşıldığı gerekçesiyle söz istemiştir. Başbakan Demirel'in de dikkatle izlediği bu görüşme sırasında kürsüye gelen AP. Samsun Senatörünün yumuşak bir dille konuşmak lüzumunu hissettiği dikkatlerden kaçmamıştır. Tevetoğlu kızı ile ilgili iddiayı «Benim beş tane tertemiz kız evlâdım vardır. Bunların hiçbirisi evli değilken benim kızımın bir Amerikalı çavuşla evlendiği 1961 seçimlerinde yazıp seçim bölgemde dağıttılar. Ulus, Cumhuriyet ve Akşam gazeteleri de bu iddiaya yer verdi.» diye cevaplamiş, ancak 1961 den sonra kızının evlenip evlenmediği, bir Amerikalı çavuşla yaşayıp yaşamadığı konusuna değinmemiştir.

AHMET YILDIZ DERS VERİYOR

AP. li Turgut Cebe, Ömer Lütfi Hocaoğlu konuştuktan sonra MBK Grubu adına Ahmet Yıldız kürsüye gelmiştir. Ahmet Yıldız öğretmenler üzerinde açılan tartışmanın günahının kendilerine ait ait olmadığını söylemiş, «Bakanın kullandığı metod, bu kitleye yöneltilmiş en büyük saldırıdır» dedikten sonra Tevetoğluna cevap vermiştir. «Komünizme karşıyız. Komünizmi insanlık dışı sayarız. Ama toplumu düşünmeyen bütün düzenlerin de karşısındayız. Onları da insanlık dışı sayarız» diyen Yıldız, Tevetoğlunun kırk yıl önce geçen olayları hikâye ettiğini söylemiş ve Öğretmenler Federasyonu yöneticilerinin öğretmen kitlesini temsil etmediğini iddiasını da şu şekilde cevaplandırmıştır.:

«Federasyon yöneticileri seçimle gelmişlerdir. Yani kendi tabirlerince sandıktan çıkmışlardır. Peki niçin o kitleyi temsil etmiyorlarmış?»

Saat 19 da oturuma bir buçuk saat ara verilmiştir.

Saat 20.30 da yeniden görüşmelere devam edilmiştir. Ahmet Yıldız konuşmasını tamamlamıştır. Yıldız AP nin de ılımlı bir sosyalist parti olduğunu söylemiştir.

28 Şubat 1967 Salı günü devam edilecek görüşmelere ait haberlerle öğretmenlere yapılan baskılarla ilgili Senato tutanaklarını önümüzdeki sayılarda yayınlıyacağız.

7 DEN 70 E KADAR
TAHSİL BOYUNCA AYLIK GELİR
PARA İKRAMİYELERİ
APARTMAN DAİRELERİ
HERKESİN BANKASI
ÖĞRETMENLER BANKASI

ÖĞRETMENLER GAZETESİ
Türkiye Öğretmen Dernekleri
Millî Federasyonu
Haftalık Yayın Organıdır
Pazartesi günleri çıkar
Meslek düşün ve sanat gazetesi
Basın Ahlâk Yasasına uyar.

İLÂN TARİFESİ
Birinci Sayfa'da santimi 30 Lira
İkinci » » 25 »
3. 4. 5. 6 » » 20 »
Özel ilânlar pazarlığa tabidir.
Küçük ilânlar kelimesi 1 lira

BASILDIĞI YER :
BALKANOĞLU Matbaacılık Ltd. Şti.
SANAYİ CADDESİ NO. 17 — ANKARA

Sahibi : Türkiye Öğretmen Dernekleri
Millî Federasyonu adına
Başkan
Hayrettin UYSAL
Yazı İşleri Sorumlu Yönetmeni
Ahmet KAMACI
Teknik Sekreter: Cemil SÖNMEZ
Yazı İşleri ve Yönetim
Adres : Gazi Mustafa Kemal Bulvarı
Yenişehir - Ankara No: 14/1 ve 14/12
P.K. : 1066 Tel : 12 99 46
Gönderilen yazılar geri verilmez. Yayınlanan ilân ve reklâmlardan sorumluluk kabul edilmez.
Fiatı : 50 kuruş
Yıllık abone : 20 Lira
Altı aylık abone : 10 Lira

Hasan Ali Yücel

(Baştarafı S. 2 de)

ve tahta işi, tarlada çapalama, ahırda at, meydanda oyun, sıhhatlı kız ve oğlan çocuklarının gözlerine bağlı insanların bahtiyarlığı... Bunların hepsini kalb gözümle gördüm. Başlama mesuliyetini aldığım bu dâvanın yürüdüğüne bir kere daha inandım. Türk milletinin hayrına çalışanlar var olsun çok olsun ve aziz olsun.»

Bilim adamlarımızdan Dr. A. Adnan Adıvar, Hasanoğlan Köy Enstitüsü'ne yaptığı bir gezi sonrasında, bu uyanışı, bu hümanizma hareketini okurlarına hayranlıkla anlatırken, yazısının sonunu şöyle bitiriyordu: «... Ey, memleketin çocukların emeğini toprağından, yahut kendi el emeğinden çıkardıktan sonra köy ağasına, kasabanın tefeci sermayedarına baş eğmez, devlete borcunu ödedikten sonra tahsildardan korkmaz, başı yukarda insanlar gibi yetiştirecek ENSTİTÜLÜ GENÇLER, sağ olunuz.» (Bilgi Cumhuriyet'i)

«Ne yazık ki, kısa zamanda parlak başarılarını dünyaca tanınmış bütün eğitim uzmanlraının alkışladığı bu girişim, yurt çapında gerici ve tutucu çevrelerin gözüne battı. Çok partili hayata geçer geçmez, bunlar ilk iş olarak Enstitülere karşı cephe aldılar. Türk Köylüsünün okumasını, gözünün açılmasını, adam olmasını, devrim ilkelerini öğrenip hakkı korur bir güce kavuşmasını çekemiyorlardı. Ödleri kopuyordu bundan.» (Nadir Nadi, Cumhuriyet, 7.1.1967).

Halk düşmanları, köy düşmanları, işte bu yüzden kapattı Köy Enstitüleri'ni. Yücel yavruları elinden alınmış bir baba hüznü içinde, sonradan çok değerli kitaplar yazılar, yazacağı, karanlık köşesine çekildi. Görevini yapmıştı bir insan olarak, ilkkez Anadolu kırında bir Promete gibi ışığını yakmıştı. Sönmeyecek bir ateşti bu. Bu ateş Makal olacak, Fakir, Başaran, Talip... olacak, dünyanın dört bir köşesine Türk adını götürecekti; Dâva, bir Yücel dâvası olmaktan çıkmış, bir ulus dâvası olmuştu artık. Yücel, çalışmalarını başka alana yöneltmişti.

Ölümünden birkaç yıl önce, «eserini niçin korumadığını, niçin sessizce olup bitenleri izlediğini» soran öğretmen M. Özgürel'e yazdığı bir mektupta şöyle diyordu:

«......

Ben hiçbir zaman yürüdüğüm yoldan dönmedim ve kimseye «teslim» olmadım. Sevgilisinden ,mahkeme kararıyla ayrılmaya mahkûm edilmiş bir koca durumundayım. Sevmemekliğime ve ilgilenmemekliğime kendi vicdanım karar vermediği için o sevgili her an ve hâlâ benimdir. Onu benden ve gönlümden kimse alıp koparamaz. Ben devlet adamlığı sıfatımı muhafaza ederek mücadele etmekteyim. Meydan nutku çekemem, mücadele ediyorum diye kimseye tecavüz edemem. Edep, benim sosyal içgüdümdür.

Köy Enstitüleri için söylediklerimiz, gerçeğin ta kendisidir. Ne yapayım ki, onu yıkmaya önce benim siyaset arkadaşlarım ve ardcılarım başladılar. Mutlak bu doğru yola tekrar dönülecektir. Hiç kimseye hınç beslemeyen ruhum, böyle söylüyor ve inanıyorum ki, doğru söylüyor.»

Cumhurbaşkanı ve Milli Eğitim

(Baştarafı S. 1 de)

açıklamalarını haklı gösteren bir kanıda olduğunu demecinde belirtmiştir. Anlaşılıyor ki, Sayın Sunay, biribirine karşıt iki çeşit açıklamaların birini muteber saymış ve Millî Eğitim Bakanının haklı olduğu inancını halk oyuna duyurmuştur.

Cumhurbaşkanlarının göreve başlarken ettiği yemin «tarafsızlıktan ayrılmayacağıma» sözleri ile son bulur. Oysa, Millî Eğitim Bakanlığı ile öğretmen kuruluşlarının ortaya koyduğu açıklamalar karşısında yapılan bu hakemlik Cumhurbaşkanının tarafsızlığına gölge düşürecek niteliktedir. Demokrasiyi gönülden benimsemiş ülkelerde Millî Eğitimin gerçek sahibinin öğretmen olduğu kabul edilir. Türk öğretmeni bu sahipliğin bilinci ve sorumluluğu içinde görevine devam etmektedir.

Sendikamız ve Grev

(Baş tarafı S. 2 de)

Türk öğretmeni sendika birlikleri içindeki grev hakkının tanınmasını niçin ister? İşverenle işçi durumunda olan kendisinin karşılıklı haklarına saygı duyulmasını istediği için ister. Çünkü grev, işverenle işçi arasındaki saygılı dayanışmanın denge unsurudur. Türk öğretmeni, memleketi için çok tehlikeli olan sınıfı içinde yapma imkânına olduğu sessiz bir greve mecbur olmamak için ister bu grevi. Yasaların tanıdığı grevler, memleketin huzursuzluğunda birim teşkil etmezler, çünkü yasaların müsadesi oranında yapılacak grev, sosyal ve ahlâkî düzen içinde olacaktır.

Bor Merkez Asım Eren İlkokulu ve Öğrencilerini Koruma Derneği Tüzüğü

1 — a) Derneğin adı Asım Eren İlkokulu ve Öğrencilerini koruma Derneğidir.

b) Derneğin Merkezi Bor Asım Eren İlkokulundadır.

2 — DERNEĞİN KONUSU VE AMACI:

a) Okul öğrencilerine yemek yardımı yapmak,

b) Yoksul ve hasta öğrencilere sağlık yardımı yapmak.

c) Yoksul öğrencilere giyim yardımı yapmak.

d) Yoksul öğrencilere ve okula ders aracı sağlamak.

e) Öğrenciye yatacak yer sağlamak ve öğrenci yurtları açmak.

f) Öğrenci velileri ile okul arasında yakınlık sağlayıp öğrenci ve velilelerine faydalı olacak müsamere, konferans, eğlence, güreş, konser, balo ve geziler tertip etmek.

g) Eğitim ve öğretim yönünden okula yardımcı olmak

h) Öğrencilerin eğitim ve öğretimlerini geliştirecek eğitsel kollar kurmak.

i) Okul binası ve öğrencilerinin eğitim ve öğretimi ile ilgili onarım, tesisat vücuda getirmek mevcutları ıslah etmek okulun her çeşit ihtiyaçlarını gidermek gibi işlerdir.

3 — DERNEĞE GİRMEK, ÇIKMAK, ÇIKARILMAK

a) Derneğe girmek:

1 — 18 yaşını bitirmiş olmak.

2 — Medenî haklara sahip olmak.

b) Derneğe üye olmak istiyenler Dernek tüzüğünü kabul ettiğini ve yılda bir lira ile 20 lira arasında bir para vermeyi sözle ve yazı ile kabullenmek.

c) Üyeler yıllık aidat miktarlarını birden veya taksitle öderler.

d) Okulun Müdürü ve öğretmenleri Derneğin tabii üyesidirler.

e) Derneğin tabii üyeleri aidat parası ödemek zorunda değildirler.

f) Üyeler Derneğin üye defterine kayıt edilirler.

4 — DERNEKTEN ÇIKMAK

Dernekten çıkmak istiyenler üye bulundukları müddete ait taahhüt aidatlarını ödemek şartiyle ve Dernek Başkanlığına hitaben yazacakları bir yazı ile çekilebilirler.

5 — DERNEKTEN ÇIKARILMAK:

Derneğin çalışmasını sekteye uğratan veya Derneğin şeref ve haysiyetini ihlal edenlerin haysiyet divanı üyelikten çıkarır.

6 — GENEL KURULU:

a) Derneğe yazılı üye ve tabiî üyelerin huzuru ile her yılın Kasım ayı içerisinde ve yönetim kurulunun uygun göreceği bir gün ve saatte Dernek Merkezinde toplantısını yapar. Toplantı günü üyelere toplantıdan en geç üç gün önce yönetim kurulunun bir yazısı ile duyrulur.

b) Hazır bulunacak üyelerin sayısına bakılmaksızın toplantı yapılır, toplantı yönetim kurulu tarafından açılır. Toplantıyı idare için bir başkan ve iki kâtip açık oyla seçilir. Tutulacak tutanaklar ve kâtipler tarafından imza olunur.

c) Yönetim kurulunun geçen yıla ait çalışma raporunun inceleme ve onaylama işlemi yapılır.

d) Geçen yıla ait hesap bilânçosu incelenir.

e) Murakıpların raporu okunur.

f) Gelecek yıl ait çalışma programı ve bütçesi yapılır.

g — Yönetim kuruluna en az 5 ve en çok 9 asil ve bunun yarısı kadar da yedek üyeseçilir.Seçim işleri açık veya kapalı oyla yapılır.

h) Derneğin hesaplarını teftiş ve murakabe edecek üç murakıp seçilir.

i) Haysiyet divanı için 3 asil ve 2 yedek üye seçilir. Kendi aralarından biri Başkan seçerler.

7 — YÖNETİM KURULU:

a) Dernek seçilen yönetim kurulu üyeleri tarafından idare edilir yönetim kurulu ilk toplantısında aralarında bir Başkan bir ikinci Başkan (İkinci Başkan daima okul Müdürüdür) Bir kâtip, bir sayman ve bir veznedar seçer. Derneği, Başkan temsil eder ve evrakı kâtiple birlikte imza eder.

b) Başkan hesap işlerinde saymanla birlikte sorumlu olup bu konuya ait bütün muamelelerde müşterek imza kullanırlar.

c) Kâtip bütün Derneğin yazı işlerini yazmakla vazifelidir. Saymana ait işler hariç.

d) Sayman Derneğin muhasebesini ilgilendiren bütün muameleleri titizlikle ve zamanında yapmakla görevlidir.

e) Veznedar aidatları zamanında toplar. Makbuz mukabili topladığı bu paraları gününde Bankaya Dernek hesabına yatırır. Bilumum vezne işleri ile vazifelidir.

f) Yönetim kurulu ayda bir defa Dernek Merkezinde toplanır. Lüzumu halinde daha erken de toplantı yapabilir.

g) Koruma işlerini Derneğin maksat ve amacına tüzüğüne uyarak yapar.

h) Velilere faydalı olacak müsamere, konferans, eğlence, konser, balo, piyongo gezi v.s. işleri tertipler.

i) Genel kurula geçen yıla ait çalışma raporu hesap bilânçosu ile gelecek yıla ait çalışma programı ve bütçeyi hazırlar.

8 — MURAKIPLAR:

a) En az ikisinin iştiraki ile Derneğin bütün hesaplarını daima inceler ve denetler. Bu kontrol keyfiyeti yılda dört defadan az olamaz.

b) Muamelelerde hata ve usulsüzlük görürse yönetim kurulu toplantıya çağırır.

c) Genel kurul toplantılarında Genel Kurula Derneğin faaliyeti hakkında bir rapor sunar.

9 — MALİ HÜKÜMLER:

Derneğin gelir kaynakları:

a) Teberru ve bağışlar.

b) Üyelerden alınan aidat.

c) Müsamere konser, güreş, balo, piyango. eğlence ve benzeri yerlerden elde edilen gelirler.

d) Resmî kurumlardan alınan paralar,

10 — DERNEKTE BULUNMASI VE TUTULMASI GEREKEN DEFTERLER:

a) Yönetim kurulu karar defteri.

b) Üye kayıt defteri.

d) Para makbuzları.

e) Gelen ve giden evrak dosyası

f) Gider belgelerini saklamaya mahsus defter.

11 — Derneğin feshine genel kurul kayıtlı üyelerinin üçte ikisi ile karar verebilir, fesih işi cemiyetler kanununun 27. maddesi içindeki şartlar dahilinde yürür. Derneğe ait demirbaş para ve bilumum envali .... İlkokulundaki Kızılay gençlik teşkilâtına teslim edilir.

12 — ÇEŞİTLİ MADDELER:

a) Tüzüğün değiştirilmesi ile ilgili karar genel kurulun bütün üyelerinin üçte iki çoğunluğ uile yapılır. Diğer kararlar gelenlerin çoğunluğu ile yapılır.

13 — Derneğin parası Millî Bankalardan birine yatırılır. Yönetim kurulu kasasında 100 liradan fazla bulunduramaz.

14 — Derneğin siyasetle ilgisi yoktur. Öğrenci yurtları açmak ve işletmek dışında hiç bir ticarî muameleye Dernek.

15 — GEÇİCİ MADDE:

Derneğin kuruluşunun temini için tüzüğün 7. maddesi gereğince seçilen 7

7 — Maddesi gereğince seçilen 7 kişilik geçici yönetim kurulu en kısa zamanda genel kurulu toplamak üzere hazırlıklarını ikmal ederek Genel Kurulu toplayacaktır.

16 — KURUCULAR:

Görevi	Adı Soyadı	Baba adı	Doğ. yeri	İşi ve adresi: İkametgâhı	Uyruğu	İmza
Başkan	Remzi Aslan	Arslan	Bor 928	Karakaya Mah. No: 3	T. C.	....
Veznedar	Ali Eriç	Alaattin	Bor 333	Tahsildar, Uğurlu Mah. No: 36.	T. C.	....
Sayman	Yaşar Dön	İdris	Bor 927	Memur, Yağlıca Mah. No.: 15	T. C.	....
Üye	Nazmi Yanık	H. İbrahim	Bor 933	Dabak, Yağlıca Mah. No. 6	T. C.	....
Üye	Mustafa Mircalı	Ahmet	Bor 932	Çiftçi, Çiftçi Mah. No. 2	T. C.	....
II. Başkan	Neşat Aytekin	Mustafa	Bor 927	Okul Md. V. Dink Mah. No: 46	T. C.	....
Üye	İsmail Pençe	Mustafa	Bor 939	Öğretmen, Künkbaşı Mah. No: 8	T. C.	....

Bursa Nutku

(Baştarafı S. 1 de)

yazdırmıştır.

Beraet kararından sonra mahkemeyi izlemeye gelen gençler, «Yaşasın adalet..» diyerek gösteri yapmışlar ve bir anda karışan mahkeme salonunda birbirlerini kucaklayarak tebrik etmişlerdir.

Basıldığı tarih: 2.3.1967